

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

LISTOPAD / PROSINEC 2007

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2007

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 200 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda CDK
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Míks	ředitel IPK a jednatel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravcový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již osmnáctým rokem
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkajících se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

- v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku
- v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Executive summary	6	2.3 Financování EU	26
		Rozpočet 2008	26
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	15	2.4 Justice a vnitro	27
		Imigrační politika EU	27
1.1 Evropský parlament	15	Problém fotbalového chuligánství a speciální pořádkové jednotky EU	27
Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám	15	2.5 Lisabonská strategie	28
Liberalizace trhu s náhradními díly pro automobily	16	2.6 Rozšiřování EU	29
Financování evropských politických stran	16	Turecká otázka	29
Směrnice o spotřebitelských úvěrech	17	2.7 Vnější vztahy EU	29
1.2 Komise	17	Summit EU-Čína	29
Debata o službách obecného zájmu	17	Summit EU-Indie	30
Plán pro strategické energetické technologie	18	Summit EU-Afrika	30
Návrh směrnice o přeshraniční zdravotnické péči	19	Kosovská otázka	31
Unijní úprava problematiky hypotečních úvěrů	19	2.8 Zemědělství	32
Boj proti daňovým únikům	20	Reforma sektoru vína	32
1.3 Rada	20	Střednědobá revize SZP – „health check“	33
Financování projektu Galileo	20	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	35
Snížené sazby DPH a revize norem dotýkajících se DPH	21	IV. Slovníček	37
Směrnice o pracovní době a sezónním zaměstnání	22	V. Schémata rozhodovacích procedur	39
II. Aktuální problémy	24	Schéma konzultační procedury	39
2.1 Budoucnost EU	24	Schéma procedury spolupráce	40
Charta základních práv	24	Schéma spolurozhodovací procedury	41
Summit Evropské rady	24	Schéma rozpočtové procedury	42
2.2 Euro a Pakt stability a růstu	25		

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

- Plénium EP 13. listopadu schválilo návrh (tzv. Lieseho zprávu), jehož cílem je zapojit sektor letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám.

Obsah návrhu

- EP parametry původního návrhu Komise pozměnil – zpřísnil je. Výsledná norma by se měla dotýkat všech aerolinek (unijních i neunijních) od roku 2011 s tím, že pouze 75 % povolenek by mělo přiděleno přímo.
- Tato opatření by podle EP měla vést k tomu, že dojde k celkovému snížení emisí CO₂ způsobených leteckou dopravou (v porovnání s lety 2004–2006) o 10 %.

Sporné body

- Návrh vyvolal četné kontroverze již poté, co byl zveřejněn Komisí. Mezi jeho odpůrce patřily a patří nejen letecké společnosti (unijní i neunijní sdružené v AEA, IACA a IATA), ale např. i vláda USA obávající se exteritoriálních (mimo území EU působících) negativních (neproporcionálních) efektů výsledné normy.
- Tendence požadovat po aeroliniích snížení produkce CO₂ na území EU je pochopitelná pouze v kontextu snah Unie hrát ústřední úlohu na poli celosvětového boje proti klimatickým změnám, resp. disponovat v tomto směru relevantními argumenty (podpořenými praktickými kroky).

Další vývoj

- Po završení prvního čtení návrhu v EP se očekává totéž v rámci Rady. Ministři životního prostředí se k příslušnému jednání sejdou patrně 20. prosince. Prozatím ovšem nejsou dostupné zprávy, zda návrh EP podpoří, nebo jej budou modifikovat.

Liberalizace trhu s náhradními díly pro automobily

- Výbor EP pro právní záležitosti 20. listopadu jednomyslně přijal Lehneovu zprávu, reagující na návrh Komise ze září 2004 liberalizovat (v evrovém vyjádření) zhruba desetimiliardový trh s náhradními díly pro automobily.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

- Výbor podpořil myšlenku umožnit v rámci celé EU (tedy nejen jako dosud na bázi individuálních rozhodnutí jednotlivých členských států – Velké Británie, Belgie, Maďarska, Irska, Itálie, Lotyšska, Lucemburska, Nizozemska, Španělska a částečně – ve lhůtě pěti let – Řecka) výrobu a distribuci neoriginálních náhradních dílů (s výjimkou dílů „dekorativních“), aniž by tím byly dotčeny normy týkající se ochrany duševního vlastnictví (konkrétně směrnice 98/71).

Sporné body a reakce aktérů

- Proti uvedenému záměru dlouhodobě protestují mnohé členské státy včetně ČR.
- Jejich argumentace je primárně vedena motivací zabránit potenciálnímu „odlivu“ výroby automobilových náhradních dílů mimo jejich území, popř. mimo území EU.
- Přestože většinu odkazů na ochranu duševního vlastnictví je v tomto směru nutno považovat za čistě instrumentální, je pravda, že daná aktivita poněkud diskredituje paralelní debaty o začlenění Evropského patentového úřadu (EPO) do rámce EU, resp. vytvoření tzv. komunitárního patentu, jenž by měl zajistit subjektům jednotného trhu relativně jednoduchou a levnou variantu ochrany duševního vlastnictví.

Další vývoj

- Nyní se předpokládá dosažení společného postoje jednotlivých členských států v Radě. S ohledem na výše uvedené rozpory jde ovšem spíše o málo reálnou variantu, alespoň v dohledné době.

Financování evropských politických stran

- Plénium EP v listopadu po předchozích protestech ze strany svého předsedy Hans-Gerta Pötteringa (ale i Komise a dalších europoslanců obávajících se politického „nátlaku“) nakonec souhlasilo, aby došlo k rozdělení návrhu nařízení o statutu a financování evropských politických stran na dvě části. Nová úprava tak bude moci vstoupit v platnost již v roce 2008 s tím, že se počítá s jejím využitím především v roce 2009 při červnových volbách do EP.

Obsah návrhů a sporné body

- Autorizace evropských politických stran k užívání svých (fakticky veřejných) rozpočtů v předvolebních kampaních a možnost zřizovat partnerské „evropské nadace“ nakonec byly zařazeny pod proceduru spolurozhodování a všechny finanční otázky, jimiž se evropské politické strany budou odchylovat od svého charakteru neziskových subjektů, pak pod konzultační postup (např. možnost použít až 25 % svých ročních příjmů coby rezerv do dalšího roku – a kumulovat tyto rezervy až do výše 100 % průměrných ročních příjmů – či klauzule, že z rozpočtu Unie budou moci evropské politické strany moci získávat až 85 % svých příjmů).
- K uvedeným změnám je třeba poznamenat, že se mají dotknout čistě jen „zastřešujících“ evropských subjektů. To ve svém důsledku znamená, že národních politických stran jako takových se nové normy nedotknou. Přitom lze poměrně úspěšně kontrovat tím, že evropské politické strany se kampaní před volbami do EP fakticky nikdy neúčastnily a změny jejich financování na tom patrně změni jen málo.

Další vývoj

- Rada přijala své stanovisko v dané věci na začátku prosince. Vzhledem k absenci jiných než technických komplikací proto nové normy vstoupí v platnost hned v lednu 2008.

Směrnice o spotřebitelských úvěrech

- Výbor EP pro vnitřní trh 10. prosince odsouhlasil 236 pozměňovacích návrhů k textu tzv. směrnice o spotřebitelských úvěrech, jež má nahradit směrnicí 87/102.

Obsah návrhu a sporné body

- Nejspornějšími prvky návrhu jsou otázky věcného záběru směrnice, inzerování spotřebitelských úvěrů, podmínky uzavření smluv mezi poskytovatelem úvěru a jeho příjemcem a podmínky (možnosti) předčasného splacení.

- Klíčovou otázkou, na niž ovšem v souvislosti s přijímáním uvedené normy zainteresované instituce v podstatě nehledají odpověď, je fakt, že i kdyby byla směrnice schválena, znamenala by pro trh pouze marginální změny, protože se předpokládá, že se bude vztahovat primárně na přeshraniční operace (poskytování spotřebitelských úvěrů „napříč“ EU), přičemž celý sektor je spíše lokální záležitostí.

Další vývoj

- Završení druhého čtení EP se předpokládá v lednu 2008. Vzhledem k přetrvávajícím sporům stran obsahu návrhu (vyjádřeným i počtem přijatých pozměňovacích návrhů) však i největší optimisté vyslovují poměrně zásadní obavy, zda se tak vůbec stane.

1.2 Komise

Debata o službách obecného zájmu

- Komise 20. listopadu v souvislosti s obecným sdělením o revizi jednotného trhu potvrdila, že v dohledné době nehodlá předložit ani legislativní návrh upravující služby obecného zájmu jako takové, ani návrh, jenž by se (specifičtěji) zabýval sociálními službami obecného zájmu.

Obsah

- Služby obecného zájmu sdělení definuje jako ekonomické i neekonomické aktivity, jež jako služby obecného zájmu definují veřejné autority. Jejich konkrétní parametry včetně financování, možné privatizace či udělování licencí na jejich provozování ovšem Komise i nadále přenechává jednotlivým členským státům.

Sporné body

- V tomto směru je třeba Komisi ocenit za „konzervativní“ postoj. Na druhou stranu je poměrně dosti pravděpodobné, že v budoucnu se budou objevovat a/nebo revidovat normy upravující poskytování služeb (včetně veřejných) na sektorální bázi, což stávající výsledek politických úvah v rámci Komise potenciálně oslabuje, nehledě na možný konflikt s platnou (avšak dosud neimplementovanou) směrnicí o službách schválenou v prosinci 2006.

Další vývoj

- Komise společně s uvedeným sdělením zveřejnila i dva pracovní dokumenty (SEC 1514 a SEC 1515), v nichž vysvětluje, jaký je stav služeb obecného zájmu v EU, a právně nezávazně shrnuje požadavky Unie na tento sektor.
- Obecně „benevolenci“ ve věci služeb obecného zájmu (ať už ekonomických, nebo ne) potvrdil

již 13. listopadu Evropský soudní dvůr (C-507/03). Byť se daný spor explicitně nezaobíral tímto sektorem služeb, podle některých pozorovatelů jeho výsledek ukázal na tendenci nezasahovat do dané oblasti nad rámec toho, co je (zajímavými považováno za) nezbytné.

Plán pro strategické energetické technologie

- Komise 22. listopadu zveřejnila dlouho očekávaný plán pro strategické energetické technologie (Strategic Energy Technology Plan – SET Plan).

Obsah a sporné body

- Dokument je charakteristický tím, že se zabývá nejen problematikou obnovitelných zdrojů (slunce, vítr, biopaliva), ale navzdory dřívějším „tabu“ také např. jadernou energetikou a možnostmi ukládání CO₂ pod zemský povrch (technologie CCS – Carbon Capture and Storage). Současně však neřeší otázku financování nezbytných investic, přestože je považuje při realizaci cílů SET Planu formou tzv. evropských průmyslových iniciativ za klíčové.

Reakce aktérů

- SET Plan vzbudil mezi zainteresovanými aktéry spíše zamítavé reakce, byť každý z nich tak činil jinak a s důrazem na jiné položky dokumentu. Obecně však lze říci, že většina aktérů kritizovala nekonzistentnost SET Planu a absenci řešení otázek spjatých s jeho financováním.

Další vývoj

- Krom politické diskuse jak na úrovni institucí EU, tak zainteresovaných aktérů včetně členských států SET Plan předpokládá uspořádání summitu v průběhu roku 2009. Již na konci roku 2008 by měly být zveřejněny podrobnosti týkající se financování realizace SET Planu.

Návrh směrnice o přeshraniční zdravotnické péči

- Kolegium komisařů se 5. prosince zabývalo návrhem směrnice o přeshraniční zdravotnické péči.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

- V porovnání s textem, o němž jsme informovali v předcházejících monitorinzích, z návrhu nakonec „vypadly“ všechny odkazy na tzv. směrnici o službách (2006/123) a problematiku služeb obecného zájmu.
- Projednaný návrh precizuje podmínky, za nichž nelze přeshraniční zdravotnickou péči odmítnout a kdy lze žádat po domovském státu kompenzace za ošetření v zahraničí.

Sporné body

- Otázkou zůstává, čeho má být novou směrnicí dosaženo. Dosavadní interpretace ukazují, že zamýšlené opatření má působit (alespoň pokud jde o kompenzace za ošetření) paralelně s nařízením 883/2004, přičemž se nepředpokládá jejich sladění.
- Jinak řečeno, není zřejmé, zda mají být prioritně ochráněni pacienti, nebo má být vytvořen trh s přeshraniční zdravotnickou péčí.

Další vývoj

- Předpokládá se, že Komise svůj návrh zveřejní 19. prosince. Poté o něm přineseme podrobné informace.

Unijní úprava problematiky hypotečních úvěrů

- Komise 21. listopadu zveřejnila informaci, že v dohledné době nehodlá předložit konkrétní legislativní návrh upravující poskytování hypoték v EU.

Obsah

- Komise avizovala, že se omezí pouze na popis stávajícího stavu a několik doporučení v rámci připravované bílé knihy. Cílem má být pouze stabilizace, resp. zabezpečení existujícího evropského trhu (národních trhů) před krizemi podobnými nedávné krizi americké, s čímž ostatně souhlasí i EP, jenž se 21. listopadu (prostřednictvím hospodářského a měnového výboru) postavil za návrh, aby byly zefektivněny „dohledové struktury“.

Další vývoj a sporné body

- Dokument sice měl být zveřejněn už v listopadu, ovšem kvůli zpožděním při přípravě příslušné studie se tak stane patrně až začátkem příštího roku. To už někteří pozorovatelé předpokládali zahájení legislativního procesu. Doposud přitom neexistuje ani elementární shoda na tom, jak by vůbec měl potenciální návrh vypadat.

Boj proti daňovým únikům

- Komise 23. listopadu zveřejnila první obrysy svého návrhu na boj proti daňovým únikům v EU, jež ročně údajně činí až 250 mld. € (z toho 100 mld. € tvoří podvody související s odvodou DPH).

Obsah

- Komise předpokládá, že státy by si měly vzájemně poskytovat potřebné informace ve lhůtě do jednoho měsíce, přičemž současně by podle ní nemělo dojít k žádnému navýšení administrativní zátěže.

Hodnocení

- Vzhledem k tomu, že v roce 2006 byla „ve hře“ ještě dvě řešení (všeobecné uplatnění principu platby daně v místě spotřeby, podporované však jen Německem a Rakouskem, a jeho obdoba ve smyslu stanovení jednotné evropské sazby DPH), lze považovat oznámený záměr Komise – z hlediska členských států – za nejpříznivější.

Další vývoj

- V roce 2008 se počítá s dalším rozpracováním návrhu včetně předložení dokumentů prozkoumávajících možnosti zavedení „supranacionálnějších“ řešení. Zatím však neexistuje shoda ani na nejmírnějším z nich. Přitom platí, že v rámci Rady bude za všech okolností potřeba jednomyslnosti.

1.3 Rada

Financování projektu Galileo

- Rada se na dvou zasedáních ve dnech 23. a 29. listopadu shodla na financování a způsobu realizace projektu Galileo. Proti bylo nejprve Německo a pak Španělsko.

Pozadí

- Důvod, proč financování a způsob realizace staly politickými tématy dlouho poté, co byl projekt zahájen, tkví v tom, že v první polovině letošního roku vyšlo najevo, že potřebné prostředky nedodají soukromé firmy, jak se předpokládalo (protože nebyly schopny vytvořit funkční subjekt (konsorcium) coby partnera pro EU).

Obsah

- Výsledné řešení počítá s 1,6 mld. € z letošních zemědělských rezerv, s 900 mil. € z prostředků alokovaných dříve na jiné aktivity v rámci kapitoly 1a (konkurenceschopnost) a s 200 mil. € z rezerv finanční perspektivy jako celku.

Další vývoj

- Další průběh projednávání byl v podstatě bezproblémový, ač Velká Británie, Německo, Španělsko, Švédsko a Nizozemsko, největší odpůrci popsaného řešení, disponovaly možností sestavit blokační menšinu.

Snížené sazby DPH a revize norem dotýkajících se DPH

- V listopadu a prosinci se odehrálo několik událostí, jež nastínily, jak se Unie hodlá v dohledné době postavit k problematice DPH. Prozatím byla přijata (zpravidla) dočasná a/nebo předběžná řešení. Počítá se však s tím, že už v roce 2008

budou započaty přípravy celkové revize norem dotýkajících se této daně.

Komplexní revize systému snížených sazeb DPH

- Po jednání Rady ECOFIN 13. listopadu komisař pro daně László Kovács potvrdil, že ve druhé polovině roku 2008 zveřejní návrh komplexní revize unijního systému snížených sazeb DPH. Nový systém by měl vstoupit v platnost v roce 2010.
- Danou problematikou se 21. listopadu zabýval i EP ve svém hospodářském a měnovém výboru. Jednomyslně přijatá van den Burgova zpráva se postavila za prodloužení výjimek za předpokladu, že nebudou negativně ovlivněny politiky EU, resp. jednotný trh.

Revize týkající se DPH ve finančních službách a pojišťovnictví

- 28. listopadu komisař Kovács předložil (zatím pouze na úrovni Komise) návrh revize směrnice o DPH (2006/112) týkající se finančních služeb a pojišťovnictví, a to včetně implementačního nařízení.
- Do budoucna se předpokládá především debata stran článku 135 stávající směrnice 2006/112. Ten obsahuje definice existujících výjimek vztahujících se na oblast finančních služeb včetně pojišťovnictví.
- Rovněž bude zajímavé sledovat, nakolik členské státy, jež musí v Radě rozhodnout jednomyslně, akceptují argument Komise, že daňové příjmy se jim sice sníží (přesná data prozatím nejsou k dispozici), ale na druhé straně dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti celého sektoru finančních služeb a pojišťovnictví.

DPH a elektronické komunikace

- Rada se 4. prosince po přibližně pěti letech shodla na reformě směrnice o DPH týkající se (primárně) elektronických komunikací.
- Klíčovým prvkem debaty bylo, zda se má DPH vybírat v zemi, kde působí poskytovatel služby, nebo v zemi, kde je služba konzumována. Rada se nakonec, navzdory dřívějšímu nesouhlasu Lucemburska, jednomyslně shodla na druhé z variant.
- Pro právnické osoby to nebude patrně znamenat zátěž, protože samotné transfery prostředků do jiných zemí bude zajišťovat stát, v němž daný poskytovatel služby působí. Na druhou stranu toto opatření patrně zvýší tlak na byrokratické nároky veřejné správy.

Prodloužení výjimek na uplatňování snížené sazby DPH

- Rada 4. prosince rovněž prodloužila výjimku na uplatňování snížené sazby DPH. V případě ČR se jedná o výjimku na bydlení, což v praxi bude

znamenat, že na tzv. sociální bydlení (byty do 120 m² a domy do 350 m²) bude možné uplatňovat sníženou sazbu DPH – v českém případě 5 %, resp. 9 % od 1. ledna 2008.

- Obdobné výjimky byly schváleny také Polsku, Slovinsku, Kypru a Maltě (blíže viz předcházející monitorinky). Současně platí i v případě některých starých členských zemí, také do roku 2010. Ostatně právě proto byly schváleny i pro nové členské státy – aby nevznikly mezi nimi a staršími členy další disproporce, tedy do roku 2010.

Směrnice o pracovní době a sezónním zaměstnání

- Rada se ve dnech 5.–6. prosince věnovala projednávání dvou dlouhodobě kontroverzních návrhů – směrnice o pracovní době a směrnice o sezónním zaměstnání. Nakonec nedospěla k žádnému závěru.

Směrnice o pracovní době

- V případě prvního z textů portugalské předsednictví fakticky předložilo návrh, s ním přišlo už předsednictví finské v listopadu 2006 a jež tehdy k nelibosti Velké Británie a nových členských států odmítla Francie, Španělsko, Itálie, Řecko a Kypr, tj. možnost pracovat nad rámec standardních 48 hodin týdně ještě dalších 12, avšak na základě individuální dohody zaměstnavatele a zaměstnance (tzv. opt-out), nezapočítávat dobu pohotovosti do rámce pracovní doby (pouze tehdy, vyžaduje-li to národní legislativa, nebo dohody se sociálními partnery) a explicitně v tzv. revizní klauzuli neuvádět, že opt-out musí být v budoucnu zrušen.

Směrnice o sezónním zaměstnání

- Pokud jde o směrnici o sezónním zaměstnání, největší komplikace se skrývají v parametrech těchto kontraktů a jejich potenciálním „srovnání“ s běžnými pracovními poměry. Portugalské předsednictví navrhlo dobu maximálně šesti týdnů coby „zkušební dobu“, během níž bude moci být sezónní pracovník po právní stránce znevýhodněn oproti pracovníkovi standardnímu (Velká Británie požadovala šest měsíců; v opačném případě by podle ní tento typ kontraktů ztratil svou výhodnost).

Průběh jednání

- V průběhu jednání Coreperu se na uvedených bodech většina delegací rámcově shodla, včetně těch, jež ve svých zemích v poslední době zaznamenaly protesty především ze strany zdravotnického personálu kvůli tomu, že se nepočítá se zařazením doby pohotovosti do rámce pracovní doby (viz mj. ČR, Polsko, Česká republika).

Jednoznačně proti se naopak při jednání Rady postavila (tradičně) Velká Británie, Irsko a Malta.

Další vývoj

- Projednávání obou návrhů se nyní patrně opět zastaví. Počítá se s tím, že se jimi bude zabývat nejdříve francouzské předsednictví – zejména kvůli tomu, že by jejich projednávání mohlo sekundárně ovlivnit ratifikační proces Lisabonské smlouvy ve Velké Británii.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Charta základních práv

- Nejen summit Evropské rady 13. prosince, ale také prosincové plenární zasedání EP byly v souvislosti s podpisem Lisabonské smlouvy v rámci Evropské rady věnovány do značné míry souvisejícím otázkám. Jednou z nich je také výklad Charty základních práv EU, z níž Lisabonská smlouva činí integrální součást primárního práva.

Český postoj k Chartě

- Česká republika v rámci přípravy summitu Evropské rady a následně na tomto jednání trvala na zpřesnění interpretace Charty.
- Ačkoli tato interpretace, která je součástí nové Deklarace č. 53, připomíná výjimky vyjednané britskou či polskou stranou, její obecná formulace nemá charakter specifické výjimky z aplikace Charty pro ČR, jde spíše o vyjasnění a potvrzení některých stávajících principů interpretace a aplikace Charty, které jsou v ní již implicitně obsažené.

Další deklarace připojené k textu Lisabonské smlouvy

- Ke stávajícímu textu Lisabonské smlouvy následně byly vedle zmíněné české deklarace připojeny ještě Deklarace č. 52 o symbolech EU a irská Deklarace č. 56.
- Poslední vloženou deklaraci (č. 57) iniciovala Itálie, která během jednání akcentovala největší nespokojenost s novou distribucí křesel v EP.

Summit Evropské rady

- Poslední setkání představitelů členských států EU organizované portugalským předsednictvím se uskutečnilo 13. prosince v Lisabonu. Hlavními tématy jednání bylo podepsání Lisabonské smlouvy, která nyní přejde do fáze ratifikace jednotlivými členskými zeměmi, aby

mohla v ideálním případě vejít v platnosti na počátku roku 2009, další otázkou byla situace v Kosovu.

- Reformní smlouva (pracovně nazývaný dokument) byla podepsána všemi představiteli EU 27 v klášteře svatého Jeronýma v Lisabonu v poledne 13. prosince a získal oficiální název Lisabonská smlouva. Za Českou republiku ji podepsal předseda vlády Mirek Topolánek.

Postoj některých států k ratifikaci Lisabonské smlouvy

- Dánský parlament zamítl návrh na referendum k Lisabonské smlouvě, což znamená, že Irsko bude jediné, které o této smlouvě nechá hlasovat veřejnost, až 62 % veřejnost není ještě rozhodnuta.

2.2 Euro a Pakt stability a růstu

- Slovinsko, které je od 1. ledna 2007 prvním členem eurozóny z řad někdejších nových členských států střední a východní Evropy, se ocitlo ve skupině zemí se společnou měnou, které znamenaly v důsledku vzrůstu spotřebitelských cen významný nárůst inflace, ve slovinském případě se jednalo o poměrně značný meziroční růst až na 5,7 % (v porovnání s Francií – 2 % a Německem – 3 %).

Eurozóna a problém rostoucí inflace

- Současný nárůst inflace ve státech eurozóny, včetně jejích (nejen) ekonomicky největších členů, je spojován i s obecnějšími jevy, jako je růst světových cen ropy a jeho odraz v nárůstu dalších spotřebitelských cen. Na úrovni EU je také tato situace spojována s existujícími bariérami volného trhu se službami.

Další rozšiřování eurozóny

- Z hlediska ČR bude v příštím roce důležité sledovat především vývoj na sousedním Slovensku, a to nejen pokud jde o potenciální inflační efekty společné měny. V příštím roce vstoupí (od 1. ledna 2008) do eurozóny také dva nejmenší státy skupiny EU-10, Malta a Kypr.

2.3 Financování EU

Rozpočet 2008

- Ve druhém čtení přijalo plénum Evropského parlamentu 13. prosince návrh rozpočtu pro rok 2008.
- Plénum podle očekávání následovalo přijetí návrhu v druhém čtení, které již 29. prosince provedl Rozpočtový výbor.

Změny rozpočtového návrhu ze strany Evropského parlamentu

- Příprava rozpočtu pro rok 2008 nezaznamenala výraznější rozpory mezi Rozpočtovým výborem EP, Radou ministrů či Komisí. Rozpočtový výbor pouze navrhl (snad překvapivě vzhledem k tradiční více „rozhazovačné“ pověsti EP) redukcí výdajů v oblasti Kohezního fondu určeného pro financování velkých infrastrukturálních projektů a projektů na ochranu životního prostředí pro státy zaostávající za ekonomickým průměrem EU. Dodatečné finance byly schváleny pro satelitní projekt Galileo a na financování sítě Evropského technologického institutu. K přeskupení došlo v rámci nadpisu společné zahraniční a bezpečnostní politiky, kde bylo 70 mil. € navíc určeno pro pomoc Kosovu a také palestinským územím.
- Celkově by mělo být v rámci rozpočtu EU pro rok 2008 v platbách alokováno cca 120,346 miliard euro, což představuje méně než 1 % HDP rozšířené EU-27.

2.4 Justice a vnitro

Imigrační politika EU

- Poprvé v historii se ve dnech 6.–7. prosince uskutečnilo společné zasedání Rady ministrů vnitra a ministrů práce a sociálních věcí.
- Hlavními konkrétními body jednání se staly dva vzájemně provázané nově připravované legislativní návrhy a iniciativy Komise, které mají podporu zejména u komisaře pro justici a vnitro Franca Frattiniho a mají za cíl do značné míry regulaci ekonomické migrace.

Trestní postihy pro nelegální zaměstnávání

- Jedná se o návrh omezení nelegální, ekonomicky motivované imigrace prostřednictvím trestních postihů zaměstnavatelů nelegální pracovní síly.

„Modré karty“

- Jakýmsi aktivním protipólem regulace ekonomické migrace má být na druhé straně vydávání „modrých karet“ kvalifikované pracovní síle, která by měla v jednotlivých členských státech zaplňovat potřebná místa, která se potýkají naopak s nedostatkem odborných pracovníků. Prozatím je projednáváno spuštění pilotního projektu vydávání těchto karet pro dva státy, Moldávii a Kapverdy.
- Z hlediska konečné podoby systému „modrých karet“ přitom panuje stále ještě řada nejasností, které jsou předmětem sporů členských států a diskusí na půdě Rady ministrů.

Problém fotbalového chuligánství a speciální pořádkové jednotky EU

- Komisař pro otázky justice a vnitra Frattini 29. listopadu oznámil, že Komise má v úmyslu podpořit vytvoření speciálních „policijních jednotek“ EU, jejichž trénink by měl být financován z unijního rozpočtu.

Pořádkové jednotky pro evropská fotbalová utkání

- Bezprostředním úkolem těchto jednotek by tedy mělo být střežení bezpečnosti těchto velkých, především sportovních událostí a zamezení násilí ve sportu. Financování z rozpočtu EU bylo dohodnuto na společné konferenci zástupců EU a UEFA, UEFA projekt podpořila.
- Pilotní projekty by měly být odstartovány v roce 2008 a formace speciálních jednotek by měla být založena na spolupráci pořádkových sborů jednotlivých členských států. Do určité míry však znepokojuje fakt, že se komisař Frattini příliš netají myšlenkou, že výhledově by mohly tyto speciální jednotky zasahovat v jakýchkoli „případech potřeby“.

2.5 Lisabonská strategie

- 11. prosince vydala Komise každoroční zprávu o stavu naplňování Lisabonské strategie. Zpráva konstatovala, že většina členských států zaostává v pečlivosti prověřování a analyzování dopadů nových legislativních návrhů z hlediska „tří dimenzí Lisabonu“, kterými jsou ekonomika, sociální oblast a vliv na životní prostředí. Mezi státy, které podle vydané zprávy plní tento „závazek“ relativně nejlépe, jsou jmenovány Rakousko, Dánsko, Německo, Irsko, Nizozemí a Velká Británie, u ostatních zpráva zdůrazňuje stále ještě „velký prostor ke zlepšení“.
- Za zaznamenání přitom stojí, že Česká republika byla v příslušné zprávě pochválena za to, že jako jediná z členských zemí vypracovala v průběhu roku 2007 celkovou strategii pro lepší regulaci (Polsko a Lucembursko byly naproti tomu jako jediné členské státy pochváleny za zlepšení v naplňování národních programů pro zjednodušování legislativy).

Čtyři priority pro tříleté období

- Čtyřmi prioritami vyhlášenými pro období 2008–2010 by měly být: ekonomika založená na znalostech, podpora podnikatelského prostředí, podpora inovací a výzkumu, včetně zajištění plného připojení školních zařízení na internet v rámci členských států do roku 2010 a zajištění internetového spojení pro minimálně 30 %

populace členských států (v této oblasti lze říci, že ČR náleží k nadprůměrným členům EU) a stále zdůrazňovaná oblast energetiky, která má zahrnovat snahu o boj s klimatickými změnami, o úspory energie při provozu veřejných budov a zařízení a zajištění propojení a liberalizace energetických trhů.

- Lisabonská strategie a její budoucnost by měly být výrazněji diskutovány na jarním summitu Evropské rady v roce 2008.

2.6 Rozšiřování EU

Turecká otázka

- Listopadová hodnotící zpráva turecké transformace vydaná Komisí potvrzuje pokrok, který tato muslimská země dělá, ale kritikou také nešetří. Týká se to převážně lidských práv a kyberské otázky. Nicméně, v prosinci budou otevřeny další dvě vyjednávací kapitoly, a to ochrana spotřebitele a zdraví a kapitola trans-evropské sítě. EU si slibuje, že tento krok bude tureckou vládu motivovat k dalším reformám.

Skupina „moudrých mužů (a žen)“

- Otázka tureckého členství v Unii přivedla francouzského prezidenta Sarkozyho (do jisté míry) na myšlenku vytvořit skupinu „moudrých mužů“, která by se zabývala budoucností EU v horizontu roku 2020–2030.
- Vznikne tzv. „reflection group“, která nedostane mandát hodnotit otázku rozšiřování Unie. Na prosincovém summitu Evropské rady byl předsedou této skupiny zvolen Felipe González, bývalý španělský premiér.

2.7 Vnější vztahy EU

- Portugalsko organizovalo na konci svého předsednictví hned několik důležitých setkání čelních světových představitelů. Asi nejočekávanějším setkáním byl summit EU-Afrika, nicméně ani další dva nebyly méně důležité vzhledem k rostoucí čínské a indické ekonomice.
- Pomyslnou tečnou za svým předsednictvím udělalo na summitu Evropské rady 13. prosince, kde představitelé všech 27 členských států oficiálně podepsali text Lisabonské smlouvy.

Summit EU-Čína

- Již po desáté se uskutečnil summit Evropské unie a Číny, tentokrát 28. listopadu v Pekingu.

Legislativní a politické pozadí

- Evropská unie je největším obchodním partnerem Číny. V roce 2004 bylo navázáno strategické partnerství, o tři roky později pak nová dohoda o partnerství a spolupráci (PCA), která se týká celé řady bilaterálních vztahů včetně těch politických.

Obsah jednání

- Čelní představitelé se zabývali aktuálními tématy jakými jsou: klimatické změny, energetická bezpečnost, nešíření zbraní, vývoj v Africe, na Blízkém východě a v Barmě. Přesto, hlavní pozornost byla zaměřena na spolupráci v oblasti trhu.
- Čína je svými obchodními partnery kritizovaná za nefér bariéry vůči zahraničnímu zboží (dumping, subvencované zboží) a za masivní zneužívání práva na duševní vlastnictví a nízkou kvalitu některých svých vývozních produktů. Týká se to zejména kvality potravin.
- Nicméně, zástupci EU na summitu odsouhlasili půjčku ve výši 500 mil. eur na 25 let na boj proti klimatickým změnám a snižování emisí, jejichž je Čína velkým producentem.

Summit EU-Indie

- Summit Evropské unie a Indie se uskutečnil 30. listopadu v indickém Dillí.

Obsah jednání

- Na pořadu jednání byly otázky ekonomického partnerství, klimatických změn, energetické bezpečnosti, jednání WTO, regionální spolupráce (Jihoasijská asociace pro regionální spolupráci SAARC), situace v Africe, Pákistánu a na Blízkém východě. Obě strany se shodly na spolupráci v prosazování lidských práv.
- Strany podepsaly Memorandum porozumění na rok 2007–2010, ve kterém se EU zavázala poskytnout Indii 260 mil. euro na pokrytí zdravotní, vzdělávací, občanské, akademické a kulturní spolupráce.

Summit EU-Afrika

- Summit Evropské unie a Afriky provázelo napětí. Portugalské předsednictví měsíce před summitem zvažovalo, jak diplomaticky obejít pozvání prezidenta Zimbabwe Roberta Mugabeho, jehož vládu většina států západního světa odmítá a označuje za diktaturu.

Obsah jednání

- Summit EU-Afrika proběhl ve dnech 7.–9. prosince v Lisabonu. Projednávaly se podmínky obchodu mezi Evropou a Afrikou, klimatické změny, imigrace a porušování lidských práv nejen v Zimbabwe. Několik desítek poslanců v Evropě a Africe zabývajících se lidskými právy kritizovalo organizátora summitu za to, že se mezi hlavními body agendy nevyskytla krize v Darfuru. Stejně kriticky se poslanci vyjadřovali i k účasti Mugabeho na summitu.
- Zástupci 27 evropských a 53 afrických zemí podepsali dohodu o strategickém partnerství mezi EU a Afrikou, která obsahuje řadu cílů v oblastech, jako je rozvoj, bezpečnost nebo energetika a životní prostředí. Základem této nové dohody o ekonomickém partnerství mají být nové obchodní podmínky a nižší tarify.

Kosovská otázka

- Druhá polovina listopadu přinesla kolaps čtyřměsíčních přímých jednání o budoucím statusu Kosova na úrovni zástupců představitelů autonomní oblasti usilující o samostatný stát a Srbska. Srbská strana nadále trvá na zachování Kosova v rámci autonomního statusu jako součást srbského státu, zavázala se však nepoužít sílu k možnému zabránění osamostatnění kosovského území a k jeho násilnému udržení v rámci Srbska, i když je sledováno povolání záloh armády do pohotovosti v souvislosti s možným vyhrocením situace v případě, že by se kosovští představitelé pokusili do května 2008 jednostranně vyhlásit samostatnost a pokusit se o odtržení území.
- Rozhodnutí o jednostranném vyhlášení samostatnosti by přitom mohla nová kosovská vláda podniknout již v lednu 2008, s implementací v květnu 2008. Kosovská strana se k takovému kroku zdá být prozatím poměrně odhodlána, pokud ji na mezinárodní scéně podpoří právě EU a USA.

Další osud jednání o kosovské otázce

- O budoucnosti dalšího angažmá EU v Kosovu jednali na svém posledním zasedání v letošním roce 14. prosince také ministři zahraničí EU v rámci Rady. V prosinci nad touto otázkou jednali v Bruselu zástupci členských států EU a NATO, sledovat je třeba také aktivity ruské strany, která poukazuje na hrozbu precedenční situace v případě vyhlášení nezávislosti Kosova vzhledem k výbušné situaci na Kavkaze.

2.8 Zemědělství

Reforma sektoru vína

- Hlavním tématem posledního zasedání Rady ministrů zemědělství, které se „tradičně“ uskutečnilo těsně před Vánoci, tedy 19. prosince, by měla být kompletace dlouho připravované a vysoce kontroverzní reformy společného trhu EU s vínem.

Pozice Komise

- Komise ustoupila tlaku členských států pokud jde o požadovanou celkovou plochu, která má podléhat vyklučování. Z původně plánovaných až 400 000 ha došlo k jejímu snížení na necelou polovinu, 175 000 ha. V následujících třech letech má být na podporu tohoto programu věnována částka ve výši téměř miliardy euro, která se bude v jednotlivých letech postupně snižovat, v roce 2009 to má být 460 mil. €, v roce 2010 334 mil. € a v roce 2011 276 mil. €. Mají být přitom zohledněna specifika jednotlivých států a pěstitelských regionů.

Přetrvávající sporné body

- Další diskutovanou kapitolou je označování vín či přechod části plateb z prvního pilíře do pilíře podpory venkova v rámci tzv. modulací, které jsou povinnou součástí systému jednotné platby na farmu (SPS).
- Pro prosincové jednání Rady nadále zůstávají k vyjasnění otázky povolení doslazování vína cukrem (nejcitlivější otázka z pohledu moravských vinařů a dalších producentů severních částí zóny B) a liberalizace práv na výsadbu po roce 2010, kdy má skončit současné moratorium.

Střednědobá revize SZP – „health check“

- Poslední letošní zasedání Rady ministrů zemědělství ve dnech 19. prosince by mělo proběhnout také ve znamení diskuse připravované střednědobé revize SZP.

Legislativní pozadí

- Konkrétní legislativní řešení budou zřejmě navržena a také přijata v rámci Rady ještě před skončením francouzského předsednictví, tedy do konce roku 2008. Návrhy a střednědobá reformy SZP by neměly ovlivnit pouze období bezprostředně následující v letech 2009–2013, ale měly by se zabývat také otázkou budoucnosti a financování sektoru po roce 2013, tedy v rámci nové finanční perspektivy.

Důvody pro uspěšení „health check“

- Lisabonská smlouva počítá po 1. lednu 2009 s převzetím spolurozhodovací odpovědnosti ze strany Evropského parlamentu také za oblast SZP, včetně regulace trhů, a rovnocenné pozice v rozpočtové proceduře i pokud jde o výdaje na SZP, včetně I. pilíře. Pokud by byly příslušné legislativní návrhy přijaty ještě před koncem roku 2008, zachovala by si Rada v tomto rozhodovacím procesu dominantní postavení.

Prozatímní návrhy Komise ve světle jednání Rady

- Již ve dnech 26.–27. listopadu 2007 došlo na zasedání Rady ministrů k prezentaci pozic jednotlivých členských států ke sdělení Komise k přípravě Health Check. K nejdůležitějším otázkám náleží především: (1) Zjednodušení SPS; (2) Úplný decoupling (zrušení některých pozůstatků dotací spjatých s kvantitou produkce); (3) Nastavení stropů pro přímé platby ve snaze omezit přímé platby pro velkokapacitní producenty (obavy ze snížení konkurenceschopnosti, sociálních problémů či administrativní zátěže však zde vzhledem ke struktuře její zemědělské výroby akcentuje i ČR); (4) Revize nástrojů regulace trhů s poukazem na to, že je třeba vyvodit důsledky ze současné situace (rostoucí ceny obilovin, mléka a mléčných produktů); (5) Postupné odstranění mléčných kvót; (6) Reakce na environmentální problémy; (7) Další zvýšení modulace pro podporu rozvoje venkova.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

Plénum EP 13. listopadu schválilo návrh (tzv. Lieseho zprávu), jehož cílem je zapojit sektor letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh přeložila v prosinci 2006. Jeho cílem je včlenit leteckou dopravu do existujícího rámce obchodování s tzv. emisními povolenkami s odůvodněním, že v posledních letech výrazně vzrostl její podíl na produkci skleníkových plynů, resp. CO₂.

Obsah návrhu

Původní návrh Komise předpokládal, že unijní aerolinky se do systému obchodování s emisními povolenkami zapojí od roku 2011 a aerolinky z třetích zemí (mířící z/do Evropy) o rok později. Současně se počítalo s tím, že 90 % všech povolenek bude dotčeným firmám přiděleno a jen 10 % bude možné získat v aukci. Výsledkem mělo být „udržení“ emisí CO₂ na úrovni let 2004–2006.

EP parametry původního návrhu pozměnil – zpřísnil je. Výsledná norma by se měla týkat všech aerolinek (unijních i neunijních) od roku 2011 s tím, že pouze 75 % povolenek by mělo přiděleno přímo. Z prostředků získaných aukcí 25 % povolenek by měl být mj. financován výzkum technologií potenciálně snižujících emise skleníkových plynů produkováných dopravou, popř. dotována ekologičtější hromadná doprava.

Tato opatření by podle EP měla vést k tomu, že dojde k celkovému snížení emisí CO₂ způsobených leteckou dopravou (v porovnání s lety 2004–2006) o 10 %.

Mezi další návrhy EP patří např. požadavek na budoucí vypracování systému, jenž by zahrnul nejen emise CO₂, ale širší paletu skleníkových plynů (a současně by byl sladěn s přísnými „postkjótskými“ závazky EU) či „klauzule o účinnosti“ spočívající v tom, že aerolinkám nebude automaticky umožněno získávat emisní povolenky přidělené

jiným (průmyslovým) sektorům. Výsledná norma by se neměla dotknout vojenských letadel a strojů s hmotností pod 20 tun (avšak měla by zahrnout vládní stroje).

Sporné body

Návrh vyvolal četné kontroverze již poté, co byl zveřejněn Komisí. Mezi jeho odpůrce patřily a patří nejen letecké společnosti (unijní i neunijní sdružené v AEA, IACA a IATA), ale např. i vláda USA obávající se exteritoriálních (mimo území EU působících) negativních (neproporcionálních) efektů výsledné normy.

Aerolinky tvrdí, že emise CO₂ – ve vztahu ke vzrůstajícímu objemu letecké dopravy – snižují a že opatření EU povede (v eurovém vyjádření) až k jedenáctimiliardovému navýšení jejich nákladů ročně, jež nebudou schopny „absorbovat“, a tudíž je (s nejvyšší pravděpodobností) přenesou na zákazníky.

Diskuse vyvolává i elementární nesoulad zamýšleného opatření a tzv. Lisabonské strategie, mající za cíl vytvořit z EU nejkonkurenceschopnější ekonomiku světa, nehledě na fakt, že přijetím návrhu (ať už ve verzi předložené Komisí, či EP) by patrně došlo pouze k nevynucenému (jednostrannému) omezení ekonomického potenciálu EU v kontextu globální konkurence.

Tendence požadovat po aeroliniích snížení produkce CO₂ na území EU je pochopitelná pouze v kontextu snah Unie hrát ústřední úlohu na poli celosvětového boje proti klimatickým změnám, resp. disponovat v tomto směru relevantními argumenty (podpořenými praktickými kroky).

V opačném případě by totiž např. kompenzační mechanismus pro tzv. odlehlé regiony, o němž se v souvislosti s negativními dopady připravovaného opatření v EP rovněž hovořilo, patrně vyvolal mnohem masivnější odpor, než tomu na listopadovém jednání pléna ve skutečnosti bylo.

Další vývoj

Po završení prvního čtení návrhu v EP se očekává totéž v rámci Rady. Ministři životního prostředí se k příslušnému jednání sejdou patrně 20. prosince. Prozatím ovšem nejsou dostupné zprávy, zda návrh EP podpoří, nebo jej budou modifikovat.

Liberalizace trhu s náhradními díly pro automobily

Výbor EP pro právní záležitosti 20. listopadu jednomyslně přijal Lehneovu zprávu, reagující na návrh Komise ze září 2004 liberalizovat (v eurovém vyjádření) zhruba desetimiliardový trh s náhradními díly pro automobily.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Výbor podpořil myšlenku umožnit v rámci celé EU (tedy nejen jako dosud na bázi individuálních rozhodnutí jednotlivých členských států – Velké Británie, Belgie, Maďarska, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Lucembursko, Nizozemsko, Španělsko a částečně – ve lhůtě pěti let – Řecko) výrobu a distribuci neoriginálních náhradních dílů (s výjimkou dílů „dekorativních“), aniž by tím byly dotčeny normy týkající se ochrany duševního vlastnictví (konkrétně směrnice 98/71).

Komise předpokládá, že podíl výrobců neoriginálních náhradních dílů dosáhne maximálně 12–15 %. Výsledná norma by měla mít povahu směrnice vyžadující národní implementační předpis, což by v praxi znamenalo, že přijatá pravidla by byla aplikovatelná až pět let po schválení směrnice EP a Radou. Spotřebitelé by současně měli být náležitě informováni o původu kupovaných náhradních dílů, čímž by mělo být eliminováno riziko, že si nebudou vědomi potenciálních bezpečnostních rizik.

Sporné body a reakce aktérů

Proti uvedenému záměru dlouhodobě protestují mnohé členské státy včetně ČR. (Dále mezi ně patří např. Slovensko, Německo, Francie, Švédsko, Rakousko, Kypr, Dánsko, Estonsko, Litva, Malta, Polsko, Portugalsko, Slovinsko.)

Jejich argumentace je primárně vedena motivací zabránit potenciálnímu „odlivu“ výroby automobilových náhradních dílů mimo jejich území, popř. mimo území EU. Výrobci automobilů (EAMA) souhlasí a dodávají, že zamýšlená směrnice povede ke snížení jimi garantovaných bezpečnostních standardů.

Přestože většinu odkazů na ochranu duševního vlastnictví je v tomto směru nutno považovat za čistě instrumentální, je pravda, že daná aktivita poněkud diskredituje paralelní debaty o začlenění Evropského patentového úřadu (EPO) do rámce EU, resp. vytvoření tzv. komunitárního patentu, jenž by měl zajistit subjektům jednotného trhu relativně jednoduchou a levnou variantu ochrany duševního vlastnictví.

Výsledek hlasování v EP naopak přivítali zástupci kampaně ECAR zaměřené právě na liberalizaci trhu s náhradními díly pro automobily.

Další vývoj

Dosud návrh v EP odsouhlasily výbory právní, hospodářský a měnový a pro vnitřní trh. 12. prosince jej pak potvrdilo plénum, přičemž čeští europoslanci se v naprosté většině postavili proti.

Nyní se předpokládá dosažení společného postoje jednotlivých členských států v Radě. S ohledem na výše uvedené rozpory jde ovšem spíše o málo reálnou variantu, alespoň v dohledné době.

Financování evropských politických stran

Plénum EP v listopadu po předchozích protestech ze strany svého předsedy Hans-Gerta Pöttingera (ale i Komise a dalších europoslanců obávajících se politického „nátlaku“) nakonec souhlasilo, aby došlo k rozdělení návrhu nařízení o statutu a financování evropských politických stran na dvě části. Nová úprava tak bude moci vstoupit v platnost již v roce 2008 s tím, že se počítá s jejím využitím především v roce 2009 při červnových volbách do EP.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh předložila 27. června 2007 na základě rezoluce EP z roku 2006 s cílem modifikovat platné nařízení 2004/2003 o statutu evropských politických stran ve smyslu posílení jejich postavení ve vztahu k evropským občanům (se záměrem pozastavit – nebo zvrátit – trvalý trend klesající účasti při volbách do EP).

Obsah návrhů a sporné body

Meritum věci fakticky předmětem sporů nebylo. EP pouze zpočátku nesouhlasil s tím, že o otázce statutu evropských politických stran se bude rozhodovat procedurou spolurozhodování EP a Rady a o problematice financování rozhodne pouze Rada za konzultace EP a Účetního dvora. EP nakonec s oddělením obou položek souhlasil, neboť vyšlo najevo, že tento krok nemá politický, ale čistě technický charakter.

Autorizace evropských politických stran k užívání svých (fakticky veřejných) rozpočtů v předvolebních kampaních a možnost zřizovat partnerské „evropské nadace“ tedy nakonec byly zařazeny pod proceduru spolurozhodování a všechny finanční otázky, jimiž se evropské politické strany budou odchylovat od svého charakteru neziskových subjektů, pak pod konzultační postup (např. možnost použít až 25 % svých ročních příjmů coby rezerv do dalšího roku – a kumulovat tyto rezervy až do výše 100 % průměrných ročních příjmů – či klauzule, že z rozpočtu Unie budou moci evropské politické strany moci získávat až 85 % svých příjmů).

K uvedeným změnám je třeba poznamenat, že se mají dotknout čistě jen „zastřešujících“ evropských subjektů. To ve svém důsledku znamená, že národních politických stran jako takových se nové normy nedotknou. Přitom lze poměrně úspěšně kontrovat tím, že evropské politické strany se kampaní před volbami do EP fakticky nikdy neúčastnily a změny jejich financování na tom patrně změní jen málo.

Další vývoj

Rada přijala své stanovisko v dané věci na začátku prosince. Vzhledem k absenci jiných než technických komplikací proto nové normy vstoupí v platnost hned v lednu 2008.

Směrnice o spotřebitelských úvěrech

Výbor EP pro vnitřní trh 10. prosince odsouhlasil 236 pozměňovacích návrhů k textu tzv. směrnice o spotřebitelských úvěrech, jež má nahradit směrnicí 87/102.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh předložila v roce 2002 a od té doby je předmětem legislativního procesu. Rada zveřejnila svůj společný postoj až v červnu tohoto roku a na EP nyní je završit své druhé čtení.

Obsah návrhu a sporné body

Nejspornějšími prvky návrhu jsou otázky věcného záběru směrnice, inzerování spotřebitelských úvěrů, podmínky uzavření smluv mezi poskytovatelem úvěru a jeho příjemcem a podmínky (možnosti) předčasného splacení.

EP navrhuje, aby výsledná norma pokrývala všechny úvěry od 200 do 50 tis. €. (Rada naopak požaduje, aby horní hranice byla vyšší – 100 tis. €.) Jeho dalším požadavkem je, aby potenciální dlužník disponoval všemi potřebnými informacemi, především pak indikátorem roční procentní sazby nákladů (RPSN), s čímž souhlasí i Rada. EP rovněž navrhuje, aby dlužník mohl svůj úvěr splatit předčasně, avšak za předpokladu, že půjčujícím budou (alespoň zčásti a rozhodně ne nad rámec dohodnutých podmínek) kompenzovány jeho ztráty. Současně by měla být ve všech státech zachována možnost odstoupit od úvěru do 14 dnů.

Klíčovou otázkou, na niž ovšem v souvislosti s přijímáním uvedené normy zainteresované instituce v podstatě nehledají odpověď, je fakt, že i kdyby byla směrnice schválena, znamenala by pro trh pouze marginální změny, protože se předpokládá, že se bude vztahovat primárně na přeshraniční operace (poskytování spotřebitelských úvěrů „napříč“ EU), přičemž celý sektor je spíše lokální záležitostí.

Přes hranice probíhá v celé EU maximálně 1 % všech transakcí (co do objemu úvěrovaných finančních prostředků). Výsledná norma navíc podle některých názorů (např. organizace EFBS) může potenciálně znevýhodnit poskytování půjček na bydlení, na něž se platná norma údajně nevztahuje. Teoreticky lze uvedené kontroverze vyjádřit otázkou, zda je či není zamýšlené opatření v souladu s principem proporcionality.

Další vývoj

Završení druhého čtení EP se předpokládá v lednu 2008. Vzhledem k přetrvávajícím sporům stran obsahu návrhu (vyjádřeným i počtem přijatých pozměňovacích návrhů) však i největší optimisté vyslovují poměrně zásadní obavy, zda se tak vůbec stane.

1.2 KOMISE

Debata o službách obecného zájmu

Komise 20. listopadu v souvislosti s obecným sdělením o revizi jednotného trhu potvrdila, že v dohledné době nehodlá předložit ani legislativní návrh upravující služby obecného zájmu jako takové, ani návrh, jenž by se (specifičtěji) zabýval sociálními službami obecného zájmu.

Pozadí

Daná problematika se dostala do centra pozornosti poté, co byla v roce 2004 publikována tzv. bílá kniha a uvedená kategorie (sociálních) služeb byla loni vyloučena z rámce tzv. směrnice o službách.

Obsah

Služby obecného zájmu sdělení definuje jako ekonomické i neekonomické aktivity, jež jako služby obecného zájmu definují veřejné autority. Jejich konkrétní parametry včetně financování, možné privatizace či udělování licencí na jejich provozování ovšem Komise i nadále přenechává jednotlivým členským státům.

Důvodem jsou značné rozdíly napříč jednotlivými členskými státy. Komise pouze požaduje, aby daná kategorie služeb byla dostupná všem, v dostatečná kvalitě a za přijatelnou cenu (tzv. univerzální služba) na nediskriminační bázi. Počítá se nicméně s tím, že kvůli specifickému postavení služeb obecného zájmu vznikne interaktivní „poradenský“ webový portál pro jejich poskytovatele i konzumenty a Komise prozkoumá možnosti partnerství veřejného a soukromého sektoru v této oblasti.

Sporné body

V tomto směru je třeba Komisi ocenit za „konzervativní“ postoj. Na druhou stranu je poměrně dosti pravděpodobné, že v budoucnu se budou objevovat a/nebo revidovat normy upravující poskytování služeb (včetně veřejných) na sektorální bázi, což stávající výsledek politických úvah v rámci Komise potenciálně oslabuje, nehledě na možný konflikt s platnou (avšak dosud neimplementovanou) směrnicí o službách schválenou v prosinci 2006.

Nejasné je i to, nakolik celou situaci ovlivní zmínka problematiky služeb obecného zájmu v rámci Lisabonské smlouvy, jejíž ratifikace se očekává v příštím roce. Podle některých názorů právě toto ustanovení nabídne Komisi do budoucna vhodnou právní bázi pro její potenciální legislativní iniciativy.

Reakce aktérů

Vydané sdělení (namísto zveřejnění legislativních návrhů na rámcové směrnice) lze považovat za prohru komisaře Vladimíra Špidly a spřízněných aktérů – odborů (ETUC a EPSU), veřejných zaměstnanců (CEEP) a socialistů v EP –, již usilovali o právní ošetření liberalizujících se (resp. liberalizovaných) veřejných služeb ve smyslu jejich jednoznačného vyhrazení veřejnému sektoru, a to v celé EU podle shodných pravidel (minimálně v případě přeshraničního poskytování služeb). Sdělení o službách obecného zájmu naopak přivítali reprezentanti zaměstnavatelů (BusinessEurope, UEAPME).

Další vývoj

Komise společně s uvedeným sdělením zveřejnila i dva pracovní dokumenty (SEC 1514 a SEC 1515), v nichž vysvětluje, jaký je stav služeb obecného zájmu v EU, a právně nezávazně shrnuje požadavky Unie na tento sektor.

Pokud jde o služby obecného ekonomického zájmu, vztahují se na ně tržní pravidla, ovšem současně to neznamená, že veřejné autority musejí zajistit jejich nabídku ze strany více poskytovatelů, popř. že musejí privatizovat poskytovatele vlastní. Pouze je nezbytné podle uvedených kritérií notifikovat takto nabízené služby a splnit pravidla pro poskytování státní pomoci (resp. zadávání veřejných zakázek), tedy elementární transparentnost ve smyslu, kdo, kdy a za jakých finančních podmínek (kompenzací) má konkrétní službu „fyzicky“ nabízet.

Podmínky pro sociální služby obecného zájmu jsou obdobné, pouze se na ně explicitně nevztahují tržní pravidla EU, ale primárně směrnice 2004/18. I v tomto případě lze poskytovat služby přímo, nebo prostřednictvím externího poskytovatele či poskytovatelů za předpokladu naplnění definovaných kvalitativních kritérií.

Obecně „benevolenci“ ve věci služeb obecného zájmu (ať už ekonomických, nebo ne) potvrdil již 13. listopadu Evropský soudní dvůr (C-507/03). Byť se daný spor explicitně nezaobíral tímto sektorem služeb, podle některých pozorovatelů jeho výsledek ukázal na tendenci nezasahovat do dané oblasti nad rámec toho, co je (zainteresovanými považováno za) nezbytné.

Plán pro strategické energetické technologie

Komise 22. listopadu zveřejnila dlouho očekávaný plán pro strategické energetické technologie (Strategic Energy Technology Plan – SET Plan).

Pozadí

SET Plan byl sepsán na základě požadavku Evropské rady z března 2007 kvůli dříve stanoveným cílům pro rok 2020 (o 20% méně emisí CO₂, 20% obnovitelných zdrojů, o 20% menší využívání primárních energetických zdrojů, 10% biopaliv).

Obsah a sporné body

Dokument je charakteristický tím, že se zabývá nejen problematikou obnovitelných zdrojů (slunce, vítr, biopaliva), ale navzdory dřívějším „tabu“ také např. jadernou energetikou a možnostmi ukládání CO₂ pod zemský povrch (technologie CCS – Carbon Capture and Storage). Současně však neřeší otázku financování nezbytných investic, přestože je považuje při realizaci cílů SET Planu formou tzv. evropských průmyslových iniciativ za klíčové.

Komise nicméně předpokládá, že po předložení a schválení směrnice týkající se obnovitelných zdrojů (zveřejněna má být 23. ledna 2008) získají soukromé subjekty právní jistotu, jež jim umožní do příslušných technologií investovat. V této souvislosti však nelze zapomenout na fakt, že obdobná „strategie“ EU již jednou zklamala. Otázka financování známého projektu Galileo měla být řešena obdobně, avšak soukromé firmy se navzdory poměrně příznivým podmínkám do projektu v očekávané míře nezapojily.

Pokud jde o institucionální zajištění realizace SET Planu, počítá se krom zmíněných evropských průmyslových iniciativ i s tzv. evropskými výzkumnými aliancemi (univerzit a obdobných odborných pracovišť), řídicí skupinou pro strategické energetické technologie a informačním systémem.

Reakce aktérů

SET Plan vzbudil mezi zainteresovanými aktéry spíše zamítavé reakce, byť každý z nich tak činil jinak a s důrazem na jiné položky dokumentu.

Obecně však lze říci, že většina aktérů kritizovala nekonzistentnost SET Planu a absenci řešení otázek spjatých s jeho financováním.

Zástupci členských států v Radě se pozastavili nad tím, že Komise s nimi SET Plan náležitě nekonzultovala (činilo tak pouze neformálně a vágně portugalské předsednictví), zveřejnila jej pozdě, avšak současně s předpokladem, že bude projednán již na jednání Rady pro energetiku 3. prosince. Výbor stálých zástupců proto musel připravit potřebné podklady již 21. listopadu, tedy den před oficiální prezentací SET planu. Předsednictví sestavilo pouze čtyři okruhy otázek dotýkající se obecně prioritních energetických technologií po roce 2020, způsobu urychlení technologických změn, potřeby náhrady současných zdrojů energie a mezinárodní spolupráce v dané oblasti.

Další vývoj

Kromě politické diskuse jak na úrovni institucí EU, tak zainteresovaných aktérů včetně členských států SET Plan předpokládá uspořádání summitu v průběhu roku 2009. Již na konci roku 2008 by měly být zveřejněny podrobnosti týkající se financování realizace SET Planu.

Návrh směrnice o přeshraniční zdravotnické péči

Kolegium komisařů se 5. prosince zabývalo návrhem směrnice o přeshraniční zdravotnické péči.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

V porovnání s textem, o němž jsme informovali v předcházejících monitorinzích, z návrhu nakonec „vypadly“ všechny odkazy na tzv. směrnici o službách (2006/123) a problematiku služeb obecného zájmu.

Pokud jde o právní bázi zamýšlené směrnice, počítá se s články 95 (vnitřní trh) a 152 (veřejné zdraví) Smlouvy o ES, což implikuje použití spolurozhodovací procedury, resp. hlasování kvalifikovanou většinou v Radě.

Projednaný návrh precizuje podmínky, za nichž nelze přeshraniční zdravotnickou péči odmítnout a kdy lze žádat po domovském státu kompenzace za ošetření v zahraničí.

Sporné body

Otázkou zůstává, čeho má být novou směrnicí dosaženo. Dosavadní interpretace ukazují, že zamýšlené opatření má působit (alespoň pokud jde o kompenzace za ošetření) paralelně s nařízením 883/2004, přičemž se nepředpokládá jejich sladění.

Jinak řečeno, není zřejmé, zda mají být prioritně ochráněni pacienti, nebo má být vytvořen trh s přeshraniční zdravotnickou péčí.

Další komplikací je, že při projednávání návrhu se očekává tlak ze strany aktérů, již byli upozaděni faktem, že Komise nepřistoupila k předložení návrhů upravujících status služeb obecného zájmu v EU z důvodu jejich heterogenosti a různým úpravám v jednotlivých členských státech, což podle těchto subjektů (především odborů) fakticky znamená „skrytou“ liberalizaci daného sektoru.

Další vývoj

Předpokládá se, že Komise svůj návrh zveřejní 19. prosince. Poté o něm přineseme podrobné informace.

Unijní úprava problematiky hypotečních úvěrů

Komise 21. listopadu zveřejnila informaci, že v dohledné době nehodlá předložit konkrétní legislativní návrh upravující poskytování hypoték v EU.

Pozadí

Od roku 2003 působí z pověření Komise na úrovni EU speciální fórum pro studium otázek spjatých s poskytováním hypoték v EU. V roce 2004 zveřejnilo 48 potenciálních legislativních i nelegislativních iniciativ shrnutých v červenci 2005 do zelené knihy (COM(2005)327). Následně se textem zabývalo několik dalších subjektů složených ze zástupců členských států a/nebo odborníků.

Obsah

Komise avizovala, že se omezí pouze na popis stávajícího stavu a několik doporučení v rámci připravované bílé knihy. Cílem má být pouze stabilizace, resp. zabezpečení existujícího evropského trhu (národních trhů) před krizemi podobnými nedávné krizi americké, s čímž ostatně souhlasí i EP, jenž se 21. listopadu (prostřednictvím hospodářského a měnového výboru) postavil za návrh, aby byly zefektivněny „dohledové struktury“.

Další vývoj a sporné body

Dokument sice měl být zveřejněn už v listopadu, ovšem kvůli zpožděním při přípravě příslušné studie se tak stane patrně až začátkem příštího roku. To už někteří pozorovatelé předpokládali zahájení legislativního procesu. Doposud přitom neexistuje ani elementární shoda na tom, jak by vůbec měl potenciální návrh vypadat.

Např. není jasné, jak upravit klíčový parametr hypoték – jejich předčasné splacení –, resp. zda jej plošně umožnit, nebo ne, či zda a jak by potenciální legislativa měla ovlivnit existující hypotéky. Otázkou také je, jaké překážky odbourat, aby bylo možné hypotéky bez větších obtíží nabízet skutečně v celé EU, jak naložit s mezibankovními registry, katastry nemovitostí, jaká práva a povinnosti stanovit pro banky, klienty a možné zprostředkující subjekty ap.

Boj proti daňovým únikům

Komise 23. listopadu zveřejnila první obrysy svého návrhu na boj proti daňovým únikům v EU, jež ročně údajně činí až 250 mld. € (z toho 100 mld. € tvoří podvody související s odvodou DPH).

Pozadí

Komise tak učinila v návaznosti na své sdělení z května 2006 a žádost Rady z června 2007.

Obsah

Komise předpokládá, že státy by si měly vzájemně poskytovat potřebné informace ve lhůtě do jednoho měsíce, přičemž současně by podle ní nemělo dojít k žádnému navýšení administrativní zátěže.

Rovněž se počítá s tím, že pokud jde o DPH, měla by v celé EU existovat jednotná registrační procedura s tím, že přihlašování a odhlašování plátců daně by zůstalo plně v kompetenci jednotlivých členských států.

Hodnocení

Vzhledem k tomu, že v roce 2006 byla „ve hře“ ještě dvě řešení (všeobecné uplatnění principu platby daně v místě spotřeby, podporované však jen Německem a Rakouskem, a jeho obdoba ve smyslu stanovení jednotné evropské sazby DPH), lze považovat oznámený záměr Komise – z hlediska členských států – za nejpříznivější.

Další vývoj

V roce 2008 se počítá s dalším rozpracováním návrhu včetně předložení dokumentů prozkoumávajících možnosti zavedení „supranacionálnějších“ řešení. Zatím však neexistuje shoda ani na nejmírnějším z nich. Přitom platí, že v rámci Rady bude za všech okolností potřeba jednomyšlnosti.

1.3 RADA

Financování projektu Galileo

Rada se na dvou zasedáních ve dnech 23. a 29. listopadu shodla na financování a způsobu realizace projektu Galileo. Proti bylo nejprve Německo a pak Španělsko.

Pozadí

Důvod, proč financování a způsob realizace staly politickými tématy dlouho poté, co byl projekt zahájen, tkví v tom, že v první polovině letošního roku vyšlo najevo, že potřebné prostředky nedodají soukromé firmy, jak se předpokládalo (protože nebyly schopny vytvořit funkční subjekt (konsorcium) coby partnera pro EU).

Hrozící blamáž (už nyní je celý projekt zpožděn zhruba o čtyři roky) proto Komisi přiměla k předložení návrhu, aby všechny finance zajistil unijní rozpočet.

Obsah

Německo nespělo se svým požadavkem získat prostředky nejen z unijního rozpočtu, ale rovněž z Evropské vesmírné agentury. Všechny ostatní země podpořily Komisi a její návrh z 19. září, aby všechny potřebné finance byly vyčleněny z rozpočtu EU. Dlouho však trvaly neshody stran toho, na kterých položkách „ubrat“.

Komise navrhovala ušetřit na administrativě a zemědělských výdajích a celkovou potřebnou sumu čítající 2,4 mld. € (s 1 mld. € se počítalo již při projednávání finanční perspektivy na léta 2007–2013) včlenit do kapitoly s prostředky na konkurenceschopnost (1a), pokrývající právě i program Galileo. Rada zemí (mezi nimi mj. Rakousko, Belgie, Kypr, Dánsko, Španělsko, Francie, Finsko, Řecko, Itálie, Litva, Lucembursko, Slovensko) ovšem dlouho odmítala vyslovit explicitní souhlas pro takový plán – faktickou revizi obtížně dojednávané finanční perspektivy EU na roky 2007–2013. Jejich požadavkem bylo, aby v žádném případě nedošlo k jakémukoli navýšení celkového objemu prostředků vyhrazených finančním výhledem na jednotlivé roky a aby se na projekt Galileo v maximální možné míře využily prostředky, s nimiž se v kapitole věnované konkurenceschopnosti již počítalo. Velká Británie, Nizozemsko, Švédsko, Česká republika, Německo, Estonsko, Irsko, Maďarsko, Lotyšsko a Rumunsko se dokonce postavily zcela proti jakýmkoli přesunům mezi kapitolami – byť Komise za faktické podpory EP opakovaně prohlašovala, že v rámci kapitoly 1a je možné pro projekt Galileo vyhradit navíc maximálně 300 mil. €.

Výsledné řešení počítá s 1,6 mld. € z letošních zemědělských rezerv, s 900 mil. € z prostředků alokovaných dříve na jiné aktivity v rámci kapitoly 1a a s 200 mil. € z rezerv finanční perspektivy jako celku.

Formálně dojde k revizi meziinstitucionální dohody z května 2006. Rovněž bylo dohodnuto, že celý projekt bude rozdělen do šesti segmentů s tím, že na realizaci každého z nich bude vypsán separátní tendr a jedna firma se bude moci podílet maximálně na dvou z nich a bude muset část svého kontraktu (až do objemu 40%) nabídnout k realizaci jiným subjektům. Tím by mělo být zajištěno, že se žádná z firem nestane v projektu dominantní.

Další vývoj

Další průběh projednávání byl v podstatě bezproblémový, ač Velká Británie, Německo, Španělsko, Švédsko a Nizozemsko, největší odpůrci popsaného řešení, disponovaly možností sestavit blokační menšinu.

Německo společně s Itálií ale nakonec získaly příslib, že na jejich území budou umístěna dvě hlavní řídicí centra celého systému. Ve Španělsku by pak mělo vzniknout (minimálně) „záchranné“ centrum.

Snížené sazby DPH a revize norem dotýkajících se DPH

V listopadu a prosinci se odehrálo několik událostí, jež nastínily, jak se Unie hodlá v dohledné době postavit k problematice DPH. Prozatím byla přijata (zpravidla) dočasná a/nebo předběžná řešení. Počítá se však s tím, že už v roce 2008 budou započaty přípravy celkové revize norem dotýkajících se této daně.

Komplexní revize systému snížených sazeb DPH

Po jednání Rady ECOFIN 13. listopadu komisař pro daně László Kovács potvrdil, že ve druhé polovině roku 2008 zveřejní návrh komplexní revize unijního systému snížených sazeb DPH. Nový systém by měl vstoupit v platnost v roce 2010.

Vyšel tak vstříc Francii, která společně s Velkou Británií hodlá do textu prosadit, aby se snížené sazby uplatňovaly na celou kategorii „zelených“ produktů. Současně tak dal v návaznosti na sdělení ze 4. července najevo, že Komise podporuje prodloužení stávajících výjimek právě do roku 2010.

Danou problematikou se 21. listopadu zabýval i EP ve svém hospodářském a měnovém výboru. Jednomyslně přijatá van den Burgova zpráva se postavila za prodloužení výjimek za předpokladu, že nebudou negativně ovlivněny politiky EU, resp. jednotný trh.

Obdobná pravidla by se podle EP měla uplatňovat i po roce 2010, včetně možnosti stanovit v přesně vymezených případech i nulovou sazbu DPH.

Revize týkající se DPH ve finančních službách a pojišťovnictví

28. listopadu komisař Kovács předložil (zatím pouze na úrovni Komise) návrh revize směrnice o DPH (2006/112) týkající se finančních služeb a pojišťovnictví, a to včetně implementačního nařízení.

První změnou má být definice uvedených služeb platná už přes třicet let. Změna druhá se týká možnosti, aby si příslušné subjekty při svých přeshraničních operacích zvolily taková legální řešení z hlediska platby DPH, aby jim vznikly co nejmenší dodatečné náklady (dosud to umožňují jen Francie, Německo, Belgie, Estonsko a Litva; Komise argumentuje tím, že stávající stav „nahrává“ skrytému a/nebo dvojímu zdanění a ve výsledku zvyšuje cenu výsledných produktů). Změna třetí by pak měla znamenat supranacionalizaci celého schématu, resp. omezení možnosti jednotlivých členských států uplatňovat v rámci stanovených pravidel vlastní řešení daňových pravidel při přeshraničních operacích velkých (vnitřně strukturovaných) subjektů, jež „přenášením“ nákladů generují minimum zdanitelných zisků.

Do budoucna se předpokládá především debata stran článku 135 stávající směrnice 2006/112. Ten obsahuje definice existujících výjimek vztahujících se na oblast finančních služeb včetně pojišťovnictví. Dalším sporným bodem bude nejspíš i ošetření postavení zprostředkujících subjektů působících v dané oblasti a jednotlivé položky seznamu subjektů, na něž se mají nově definované výjimky vztahovat.

Rovněž bude zajímavé sledovat, nakolik členské státy, jež musí v Radě rozhodnout jednomyslně, akceptují argument Komise, že daňové příjmy se jim sice sníží (přesná data prozatím nejsou k dispozici), ale na druhé straně dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti celého sektoru finančních služeb a pojišťovnictví.

DPH a elektronické komunikace

Rada se 4. prosince po přibližně pěti letech shodla na reformě směrnice o DPH týkající se (primárně) elektronických komunikací.

O dané problematice jsme v monitorinzích již informovali.

Klíčovým prvkem debaty bylo, zda se má DPH vybírat v zemi, kde působí poskytovatel služby, nebo v zemi, kde je služba konzumována. Rada se nakonec, navzdory dřívějšímu nesouhlasu Lucemburska, jednomyslně shodla na druhé z variant.

Lucembursko bylo a je kvůli svým příznivým daňovým podmínkám sídlem mnoha prosperujících společností působících na poli elektronických komunikací a hrozilo vetem proto, že schválení úpravy směrnice by jej připravilo o značnou část příjmů z DPH – zhruba 220 mil. € ročně (1 % lucemburského HDP). Nakonec nicméně došlo k úpravě v tom smyslu, že směrnice bude ve svých ustanoveních použitelná ne od roku 2010, jak se původně plánovalo, ale až od roku 2015, a to s tím, že i po tomto datu si budou moci domovské země poskytovatelů služeb „ponechat“ až 30 % příjmů z výběru DPH, po roce 2017 15 % a až po roce 2019 nebudou mít „automaticky“ nárok na žádný podíl, samozřejmě s výjimkou situací, kdy služba nabízená v jedné zemi bude na tomtéž území i spotřebována.

Pro právnické osoby to nebude patrně znamenat zátež, protože samotné transfery prostředků do jiných zemí bude zajišťovat stát, v němž daný poskytovatel služby působí. Na druhou stranu toto opatření patrně zvýší tlak na byrokratické nároky veřejné správy.

Prodloužení výjimky na uplatňování snížené sazby DPH

Rada 4. prosince rovněž prodloužila výjimku na uplatňování snížené sazby DPH. V případě ČR se jedná o výjimku na bydlení, což v praxi bude znamenat, že na tzv. sociální bydlení (byty do 120 m² a domy do 350 m²) bude možné uplatňovat sníženou sazbu DPH – v českém případě 5 %, resp. 9 % od 1. ledna 2008.

EU sice umožnila uplatňovat výjimku na bydlení jako takové, ovšem jen dočasně – do roku 2010. ČR se proto rozhodla pro trvalejší řešení spočívající v rozlišení bydlení na sociální a „jiné“. V důsledku toho pak bude možné popsanou výjimku uplatňovat i po roce 2010 vzhledem k tomu, že definice sociálního bydlení nepředstavuje z hlediska unijního práva žádný problém. Na druhou stranu to bude znamenat, že na byty s rozlohou nad 120 m² a domy nad 350 m² se bude již od příštího roku vztahovat základní sazba DPH (19%). ČR toto řešení zvolila i z toho důvodu, že pokud by plně akceptovala možnost, jíž ji nabídla EU, znamenalo by to zásah do schváleného reformního „balíčku“.

V případech, kdy bude např. bytový komplex sestávat v naprosté většině z menších bytů a pouze minimum z nich bude nad 120 m², bude záležet na tom, zda se takový dům bude prodávat jako celek, nebo separátně. Pokud nastane první varianta, pak se na dům bude uplatňovat 19% sazba DPH, v opačném případě bude výše DPH záležet na rozloze příslušného bytu.

Obdobné výjimky byly schváleny také Polsku, Slovinsku, Kypru a Maltě (blíže viz předcházející monitorinky). Současně platí i v případě některých starých členských zemí, také do roku 2010. Ostatně právě proto byly schváleny i pro nové členské státy – aby nevznikly mezi nimi a staršími členy další disproporce, tedy do roku 2010.

Směrnice o pracovní době a sezónním zaměstnání

Rada se ve dnech 5.–6. prosince věnovala projednávání dvou dlouhodobě kontroverzních návrhů – směrnice o pracovní době a směrnice o sezónním zaměstnání. Nakonec nedospěla k žádnému závěru.

Legislativní pozadí

Peripetie přijímání těchto návrhů sahají až do první poloviny osmdesátých let minulého století, kdy Komise předložila (v roce 1982) první návrh na „celoevropskou“ úpravu pracovní doby (pak tak učinila až v 2002 poté, co svůj původní návrh v roce 1990 stáhla).

O obou návrzích jsme v monitorinzích již mnohokrát informovali. V posledním roce nicméně projednávání prakticky neprobíhala. Důvodem byly známé kontroverze (viz dále).

Směrnice o pracovní době

V případě prvního z textů portugalské předsednictví fakticky předložilo návrh, s ním přišlo už předsednictví finské v listopadu 2006 a jež tehdy k nelibosti Velké Británie a nových členských států odmítla Francie, Španělsko, Itálie, Řecko a Kypr, tj. možnost pracovat nad rámec standardních 48 hodin týdně ještě dalších 12, avšak na základě individuální dohody zaměstnavatele a zaměstnance (tzv. opt-out), nezapočítávat dobu pohotovosti do rámce pracovní doby (pouze tehdy, vyžaduje-li to národní legislativa, nebo dohody se sociálními partnery) a explicitně v tzv. revizní klauzuli neuvádět, že opt-out musí být v budoucnu zrušen.

Směrnice o sezónním zaměstnání

Pokud jde o směrnici o sezónním zaměstnání, největší komplikace se skrývají v parametrech těchto kontraktů a jejich potenciálním „srovnání“ s běžnými pracovními poměry. Portugalské předsednictví navrhlo dobu maximálně šesti týdnů coby „zkušební dobu“, během níž bude moci být sezónní pracovník po právní stránce znevýhodněn oproti pracovníkovi standardnímu (Velká Británie požadovala šest měsíců; v opačném případě by podle ní tento typ kontraktů ztratil svou výhodnost).

Průběh jednání

V průběhu jednání Coreperu se na uvedených bodech většina delegací rámcově shodla, včetně těch, jež ve svých zemích v poslední době zaznamenaly protesty především ze strany zdravotnického personálu kvůli tomu, že se nepočítá se zařazením doby pohotovosti do rámce pracovní doby (viz mj. ČR, Polsko, Česká republika). Jednoznačně proti se naopak při jednání Rady postavila (tradičně) Velká Británie, Irsko a Malta.

Důvodem bylo především „zabalení“ obou návrhů na jedno jednání navzdory tomu, že spolu podle Britů nesouvisejí. Komise proto znovu zopakovala své dřívější varování, že proti zemím, kde doba v pohotovosti nepředstavuje součást pracovní doby,

zahájí řízení za porušení unijního práva – byť tato zásada byla ESD vyřčena pouze v jednom konkrétním soudním sporu a ESD nedisponuje formální pravomocí stanovovat precedenty.

Další vývoj

Projednávání obou návrhů se nyní patrně opět zastaví. Počítá se s tím, že se jimi bude zabývat nejdříve francouzské předsednictví – zejména kvůli tomu, že by jejich projednávání mohlo sekundárně ovlivnit ratifikační proces Lisabonské smlouvy ve Velké Británii.

Francie v současnosti dává najevo, že je pro přijetí obou norem, avšak v případě, že Velká Británie bude souhlasit s návrhem na úpravu režimu sezónních pracovníků.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Charta základních práv

Nejen summit Evropské rady 13. prosince, ale také prosincové plenární zasedání EP byly v souvislosti s podpisem Lisabonské smlouvy v rámci Evropské rady věnovány do značné míry souvisejícím otázkám. Jednou z nich je také výklad Charty základních práv EU, z níž Lisabonská smlouva činí integrální součást primárního práva.

V rámci Lisabonské smlouvy si z tohoto důvodu některé státy vyjednaly výjimku z aplikace Charty především ve smyslu interpretační funkce Evropského soudního dvora z hlediska ustanovení Charty. Jedná se zejména o Velkou Británii a Polsko, které si prostřednictvím výjimek vyjednaly přednost vnitrostátních norem před ustanoveními Charty v případě kolize.

Český postoj k Chartě

Česká republika v rámci přípravy summitu Evropské rady a následně na tomto jednání také trvala na zpřesnění interpretace Charty tak, aby bylo zřejmé, že se její ustanovení týkají členských států pouze tehdy, pokud implementují a aplikují právo EU a nikoli při přijímání a implementaci národní legislativy.

Vzhledem k tomu, jaké množství vznikajících právních předpisů je však již dnes ovlivněno evropským právem (až 80% veškeré legislativy členského státu EU) však toto prohlášení může vyznívat do určité míry bezzubě.

Česká delegace dále trvala na tom, aby práva a principy založené Chartou byly vykládány striktně v rámci ústavních principů a tradic členských států, aby Charta nenarušovala aplikaci národního práva a nenarušovala v tomto smyslu pravomocí národních orgánů vykládajících a aplikujících právo a lidská práva a základní svobody vyplývající z jiných smluvních závazků, jejichž členy jsou EU či její členské státy.

Ačkoli tato interpretace, která je součástí nové Deklarace č. 53, připomíná výjimky vyjednané britskou či polskou stranou, její obecná formulace nemá charakter specifické výjimky z aplikace Charty pro

ČR, jde spíše o vyjasnění a potvrzení některých stávajících principů interpretace a aplikace Charty, které jsou v ní již implicitně obsažené.

Další deklarace připojené k textu Lisabonské smlouvy

Ke stávajícímu textu Lisabonské smlouvy následně byly vedle zmíněné české deklarace připojeny ještě Deklarace č. 52 o symbolech EU (vlajka, hymna, motto „jednota v mnohosti“ a společná měna euro).

Některé členské státy je v textu smlouvy postrádaly, 12 z nich (včetně Slovenska, bez ČR, Velké Británie či Polska) si proto vymohlo zařazení této deklarace, v níž se k symbolům přihlásily.

V Deklaraci č. 56 si Irsko otevřelo „zadní vrátka“ pro možnost vzdát se protokolu, který umožňuje výjimky z oblasti svobody, vnitřní bezpečnosti a spravedlnosti (jak je nazýván někdejší třetí pilíř, komunitarizovaný de facto Lisabonskou smlouvou).

Na spolupráci např. v oblasti policejních sil se tak může Irsko začít podílet tři roky po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost.

Poslední vložení deklaraci (č. 57) iniciovala Itálie, která během jednání akcentovala největší nespokojenost s novou distribucí křesel v EP a vymohla si proto, aby každé následující přerozdělení křesel v EP maximálně respektovalo princip „degresivní proporcionality“ (laicky řečeno – nadhodnocení menších států oproti větším), který je zakotven v článku 14 smlouvy.

Summit Evropské rady

Poslední setkání představitelů členských států EU organizované portugalským předsednictvím se uskutečnilo 13. prosince v Lisabonu. Hlavními tématy jednání bylo podepsání Lisabonské smlouvy, která nyní přejde do fáze ratifikace jednotlivými členskými zeměmi, aby mohla v ideálním případě vejít v platnost na počátku roku 2009, další otázkou byla situace v Kosovu.

Reformní smlouva (pracovně nazývaný dokument) byla podepsán všemi představiteli EU 27 v klášteře svatého Jeronýma v Lisabonu v poledne 13. prosince a získal oficiální název Lisabonská smlouva.

Za Českou republiku ji podepsal předseda vlády Mirek Topolánek. Britský premiér Gordon Brown smlouvu podepsal se zpožděním kvůli svému angažmá v národním parlamentu. Portugalský předseda vlády José Sócrates zdůraznil roli německé kancléřky Merkelové, že pro reformní smlouvu získala mandát a mohla jej předat dál Portugalsku.

Postoj některých států k ratifikaci Lisabonské smlouvy

Dánský parlament zamítl návrh na referendum k Lisabonské smlouvě, což znamená, že Irsko bude jediné, které o této smlouvě nechá hlasovat veřejnost. Parlament o referendu hlasoval poté, co se vláda premiéra Rassmussena vyjádřila, že jej nepodpoří. Smlouvu bude schvalovat dánský parlament.

Rozhodnutí bylo podpořeno zprávou dánského ministerstva spravedlnosti, že smlouva nebude znamenat transfer suverenity na EU. Veřejnost ale dostane přeci jen prostor vyjádřit svůj postoj k EU, a to v referendu týkající se čtyř dánských výjimek: euro, bezpečnost, spravedlnost a vnitřní otázky, které si Dánsko vyjednalo v roce 1993, když odmítlo také Maastrichtskou smlouvu. Podle dánského předsedy vlády tyto výjimky nejsou pro Dánsko přínosem, ba naopak. Vláda uvažuje, že by v otázce justice a vnitra přijala britský a irský model opt-outs. Tyto země si podle konkrétního případu samy rozhodnou, zda se do společné unijní politiky zapojí nebo ne. Euro bylo Dánskem odmítnuto také v referendu v roce 2000, avšak současné průzkumy ukazují, že těsná většina veřejnosti by s jeho zavedením souhlasila. Veřejnost by mohla o těchto otázkách rozhodovat buď příští rok, nebo v roce 2009.

S největší pravděpodobností budou smlouvy parlamenty schvalovat i Nizozemí a Velká Británie, tedy státy, které nebyly zcela rozhodnuty. Velká Británie svádí na domácí scéně stále značný boj mezi zastánci a odpůrci referenda, tedy vládní stranou a opozicí s médii.

Vláda Gordona Browna by text ráda chválila pouze v parlamentu (viz předchozí čísla monitoringu). Barroso vyzval Browna k jeho větší angažovanosti v evropských záležitostech, jež je potřebná jak pro Evropu, tak Británii. Reagoval tak na Brownovu neúčast na slavnostním podpisu smlouvy, kterou Brit omluvil nutností účastnit se diskuse v národním parlamentu. To do jisté míry poukazuje na Brownovy preference. Barroso dal za příklad francouzského prezidenta nebo německou kancléřku, kteří stojí v centru evropského dění.

Irsko, jak již bylo řečeno, je jediné, které referendum ke smlouvě bude vyhlašovat a již nyní je jisté, že jej čeká nelehký úkol, jelikož až 62% veřejnost není ještě rozhodnuta.

Předseda EK Barroso řekl, že by Irsko mělo dostat svým evropským závazkům a text chválit. Irská debata může narazit na citlivá témata jako je otázka bezpečnosti, pocházející z irské tradice neutrálního státu, justice nebo jakýchkoli známek ztráty vlivu ve prospěch velkých států.

2.2 EURO A PAKT STABILITY A RŮSTU

Slovinsko, které je od 1. ledna 2007 prvním členem eurozóny z řad někdejších nových členských států střední a východní Evropy, se ocitlo ve skupině zemí se společnou měnou, které znamenaly v důsledku vzrůstu spotřebitelských cen významný nárůst inflace, ve slovinském případě se jednalo o poměrně značný meziroční růst až na 5,7% (v porovnání s Francií – 2% a Německem – 3%).

Na prosincovém zasedání euroskupiny přitom její současný předseda Jean-Paul Juncker označil tento znepokojivý jev za dočasný a krátkodobý, s odvoláním na slova ředitele mezinárodního měnového fondu. Slovinsko coby nová členská země eurozóny by mohlo tento jev, zvláště patrný ve svém případě, považovat za jeden z průvodních negativních jevů zavedení společné měny, o kterém se v souvislosti s eurem hovoří. Zvláště slovinský případ je přitom citlivý, protože by se zde jednalo o poměrně explicitní ukázkou cenových a inflačních efektů zavedení společné měny, proto před takovým výkladem varoval komisař pro měnové a ekonomické otázky Almunia, pamětliv skutečnosti, že euro je nejen ekonomický, ale především politický projekt.

Podle komisaře Almunii skutečný růst spotřebitelských cen ve Slovinsku v důsledku zavedení společné měny nečiní více než 0,2% – 0,3% a má především externí příčiny. Přesto již slovinský případ získal z hlediska růstu inflace varovné označení, na úrovni EU se hovoří o tom, že další kandidátský stát ze střední a východní Evropy, který aspiruje na vstup do eurozóny, a to v roce 2009, Slovensko, by měl být podroben důkladné analýze z hlediska možných inflačních efektů přijetí eura a jejich vlivu na zbytek eurozóny, a to ještě před vstupem, tedy v průběhu příštího roku.

Eurozóna a problém rostoucí inflace

Současný nárůst inflace ve státech eurozóny, včetně jejích (nejen) ekonomicky největších členů, je spojován i s obecnějšími jevy, jako je růst světových cen ropy a jeho odraz v nárůstu dalších spotřebitelských cen. Na úrovni EU je také tato situace spojována s existujícími barié-

rami volného trhu se službami, jejichž výměna tvoří v rámci vyspělého světa jednu z nejdůležitějších a nejvýkonnějších oblastí ekonomiky co do podílu na tvorbě HDP i zaměstnanosti. Komisař Almunia proto v této souvislosti zmiňoval nutnost urychlené implementace schválené směrnice o službách ze strany členských států, která by měla růst inflace zbrzdit a vylepšit také ekonomické parametry eurozóny.

Je však třeba mít na paměti, že směrnice o službách byla z hlediska úplné liberalizace evropského trhu se službami schválena oproti původním návrhům v okleštěné podobě (zejména co do definice a platnosti tzv. principu originality či co do vynětí některých služeb z katalogu, jež směrnice pokrývá). Její efekt proto nelze považovat za samospásný.

Evropská centrální banka na nárůst cen v eurozóně prozatím nereagovala zvýšením úrokových měr, aby tak nenarušila pozitivní trend týkající se mírného růstu HDP v eurozóně.

Další rozšiřování eurozóny

Je otázkou, zda skokový nárůst inflace ve Slovinsku lze skutečně vysvětlovat pouze zmíněnými obecnějšími příčinami (růst cen ropy a některých zemědělských produktů, neimplementace směrnice o službách), anebo je skutečně také hmatatelným důsledkem zavedení společné měny. Budoucnost také ukáže, zda jde skutečně o krátkodobý výkyv, jak o tom ujišťují autority nejen na úrovni EU.

Z hlediska ČR bude v příštím roce důležité sledovat především vývoj na sousedním Slovensku, a to nejen pokud jde o potenciální inflační efekty společné měny. V příštím roce vstoupí (od 1. ledna 2008) do eurozóny také dva nejmenší státy skupiny EU-10, Malta a Kypr.

2.3 FINANCOVÁNÍ EU

Rozpočet 2008

Ve druhém čtení přijalo plénum Evropského parlamentu 13. prosince návrh rozpočtu pro rok 2008. Jedná se o druhý rozpočet finanční perspektivy pro období 2007–2013. Plénum podle očekávání následovalo přijetí návrhu v druhém čtení, které již 29. prosince provedl Rozpočtový výbor.

Změny rozpočtového návrhu ze strany Evropského parlamentu

Příprava rozpočtu pro rok 2008 nezaznamenala výraznější rozpory mezi Rozpočtovým výborem EP, Radou ministrů či Komisí.

Rozpočtový výbor pouze navrhl (snad překvapivě vzhledem k tradiční více „rozhozovačné“ pověsti EP) redukci výdajů v oblasti Kohezního fondu určeného pro financování velkých infrastrukturních projektů a projektů na ochranu životního prostředí pro státy zaostávající za ekonomickým průměrem EU. Dodatečné finance byly schváleny pro satelitní projekt Galileo a na financování sítě Evropského technologického institutu (za chválihodný lze označit fakt, že tyto prostředky byly nalezeny v rezervách z nepoužitých vývozních zemědělských subvencí pro rok 2007, vzhledem k jejich redukci pod tlakem WTO). K přeskupení došlo v rámci nadpisu společné zahraniční a bezpečnostní politiky, kde bylo 70 mil. € navíc určeno pro pomoc Kosovu a také palestinským územím, porovnáme-li však tuto částku s některými dílčími výdaji SZP (viz níže plánovaná podpora restrukturalizace a vyklučování vinic v rámci chystané reformy), je to pro EU stále trochu zahanbující číslo.

To by však byl vzhledem k trvajícím omezeným rozpočtovým pravomocím EP transfer, který EP není oprávněn provést vzhledem k umístění I. pilíře SZP v rámci povinných výdajů.

Hodnocení

Celkově by mělo být v rámci rozpočtu EU pro rok 2008 v platbách alokováno cca 120,346 miliard euro, což představuje méně než 1% HDP rozšířené EU-27.

Může to být do určité míry signál, že s rozpočtovou tísni EU není situace tolik ožehavá, jak naznačují diskuse vážící se k plánované střednědobé reformě rozpočtové politiky a hlubší reformě rozpočtu EU po roce 2013. Faktem však je, že tato situace není vnímána tolik tísnivě v absolutní hodnotě, jako spíše z hlediska faktu, že rozpočet je majoritně financován dle míry HDP členských států. Po východním rozšíření se pak značně prohloubila propast mezi čistými plátcí (téměř všechny státy EU-15 s výjimkou Řecka, Portugalska, částečně Irska a Španělska) a čistými příjemci (státy EU-10+2), což částečně zvyšuje i politické napětí v rámci EU (kritika směřující ze strany starších členů vůči „novým“ např. v souvislosti s neefektivním a netransparentním využíváním prostředků strukturálních fondů). Debata o nových příjmových zdrojích, které by snížily zátěž kladenou na členské státy coby plátce, je tedy do značné míry interpretována jako motivovaná snahou snížit toto napětí.

2.4 JUSTICE A VNITRO

Imigrační politika EU

Poprvé v historii se ve dnech 6.–7. prosince uskutečnilo společné zasedání Rady ministrů vnitra a ministrů práce a sociálních věcí.

Toto zasedání tak potvrdilo skutečnost, že ekonomicky motivovaná migrace se stává jedním ze základních témat, které prolíná společnou agendou obou oborových formací Rady. Diskuse o společných strategiích týkajících se budoucí migrační politiky EU se také stala hlavním tématem tohoto společného jednání.

Lze říci, že uskutečnění tohoto společného jednání náleželo mezi jednu z hlavních iniciativ portugalského předsednictví. Vzhledem k tomu, že Portugalsko a jeho ostrovní výspy náleží k nejvíce exponovaným územím z hlediska migračních vln přicházejících ze třetích zemí, náležel posun debaty na poli připravované migrační politiky EU k hlavním tématům portugalského předsednictví, které mělo zájem diskutovat tuto otázku hlavně v kontextu dalších souvislostí v oblasti pracovního práva.

Hlavními konkrétními body jednání se tedy staly dva vzájemně provázané nově připravované legislativní návrhy a iniciativy Komise, které mají podporu zejména u komisaře pro justici a vnitra Franca Frattiniho a mají za cíl do značné míry právě regulaci ekonomické migrace, a to v pozitivním i negativním smyslu.

Trestní postihy pro nelegální zaměstnávání

Jedná se o návrh omezení nelegální, ekonomicky motivované migrace prostřednictvím trestních postihů zaměstnavatelů nelegální pracovní síly. Tento návrh byl přijat na kolegiu Komise v květnu 2007, Rada a EP by se nejpozději do konce roku 2008 měly shodnout na společném stanovisku vůči zmíněnému návrhu Komise.

„Modré karty“

Jakýmsi aktivním protipólem regulace ekonomické migrace má být na druhé straně vydávání „modrých karet“ kvalifikované pracovní síle, která by měla v jednotlivých členských státech zaplnovat potřebná místa, která se potýkají naopak s nedostatkem odborných pracovníků. Prozatím je projednáváno spuštění pilotního projektu vydávání těchto karet pro dva státy, Moldávii jako „reprezentantku“ východního sousedství EU a Kapverdy coby ostrovní stát, z něhož proudí do jižní Evropy značné množství nelegálních utečenců, kteří tímto riskantním postupem často ohrožují život svůj i svých rodin.

Z hlediska konečné podoby systému „modrých karet“ přitom panuje stále ještě řada nejasností, které jsou předmětem sporů členských států a diskusí na půdě Rady ministrů. Není například vyjasněno, zda budou modré karty opravňovat imigranta k trvalému pobytu v EU, či zda se počítá s repatriací po uplynutí určitého období, zda budou umožňovat, aby se za pracovníkem přistěhovala i jeho rodina. Velmi důležitou otázkou řešenou na poli členských států je problém, za jakých podmínek umožní karta vydaná v jednom členské státě práci a pobyt ve státě jiném. Zda by šlo o automatický nárok, či zda by bylo potřeba při přechodu do jiného členského státu celou proceduru získání oprávnění pro držbu modré karty opakovat. Vzhledem k trvajícím bariérám pro volný pohyb pracovníků z „nových“ členských zemí by první varianta de facto porušovala primární právo, dle něhož nesmí být občan nečlenského státu zvýhodněn v rámci jednotného pracovního trhu EU proti občanu Unie. Varianta číslo 2 by zase fakticky byla namířena proti principům a logice fungování jednotného trhu. Prozatím stranou debaty pak zůstává další velmi citlivý bod: zda budou jednotlivým členským státům přiděleny nějaké kvóty na vydávání modrých karet a zda by tím pádem došlo k jakémusi „přerozdělení“ toku ekonomické migrace v rámci EU.

Sporné body

Oba návrhy vyvolávají na půdě Rady mezi zástupci členských států poměrně kontroverzní reakce (v případě návrhu na trestní postihy zaměstnávání nelegálních pracovních sil deklarovalo možné problémy především Německo).

V důsledku by se jednalo na jedné straně o poměrně značný zásah do právního řádu členských států v citlivé oblasti trestního práva, na druhé straně pak o značný zásah do pracovních trhů a také sociálních politik jednotlivých členských států.

Vzhledem k citlivosti témat nemohlo jednání v příslušných oblastech přinést žádné zcela konečné závěry, šlo spíše o první hlubší debatu o nich ve zmíněném „interdisciplinárním“ složení Rady, zástupci jednotlivých členských států využili této příležitosti k prezentaci vlastních stanovisek k oběma návrhům.

Problém fotbalového chuligánství a speciální pořádkové jednotky EU

Komisař pro otázky justice a vnitra Frattini 29. listopadu oznámil, že Komise má v úmyslu podpořit vytvoření speciálních „policejních jednotek“ EU, jejichž trénink by měl být financován z unijního rozpočtu.

Podle komisaře Frattiniho jsou tyto prostředky v rozpočtu EU k dispozici. K podobnému návrhu Komise přiměly násilné události na velkých sportovních kláních v EU, kterými byly v poslední době především fotbalové zápasy, jež si vyžádaly i lidské životy.

Pořádkové jednotky pro evropská fotbalová utkání

Bezprostředním úkolem těchto jednotek by tedy mělo být střežení bezpečnosti těchto velkých, především sportovních událostí a zamezení násilí ve sportu. Financování z rozpočtu EU bylo dohodnuto na společné konferenci zástupců EU a UEFA, UEFA projekt podpořila. Pilotní projekty by měly být odstartovány v roce 2008 a formace speciálních jednotek by měla být založena na spolupráci pořádkových sborů jednotlivých členských států.

Do určité míry však znepokojuje fakt, že se komisař Frattini příliš netají myšlenkou, že výhledově by mohly tyto speciální jednotky zasahovat v jakýchkoli „případech potřeby“. Lze se tedy tázat, zda po návrzích na vytvoření speciálních protipožárních sborů EU a možného sjednocení civilní obrany v rámci EU, nemají následovat i společné ozbrojené policejní jednotky. Frattini zdůrazňuje, že tyto síly mají být nasazovány výhradně při sportovních událostech a jejich úkolem má být potírat celoevropský problém fotbalového chuligánství, prozatím není jasná ani výše jejich financování z rozpočtu EU. Tento trend by však do budoucna mohl být znepokojivý, vzhledem k tomu, že udržování ozbrojených sil k zajištění vnitřní bezpečnosti je jedním z výsostných práv členských států (již dle někdejší slavné definice státu filosofa Maxe Webera).

Posilování pravomocí Eurojust

V souvislosti s možností formace speciálních pořádkových sil, jejichž výcvik by byl financován ze zdrojů EU, lze podotknout i skutečnost, že jednání ministrů vnitra, které se uskutečnilo společně z exekutivními zástupci oblasti práce a sociálních věcí jednotlivých členských států ve dnech 6.–7. prosince debatovalo také o otázce budoucnosti Eurojust.

Nelze přitom přehlédnout souvislost s podpisem Lisabonské smlouvy na prosincovém summitu Evropské rady, která má (do značné míry v podobném smyslu jako někdejší ústavní smlouva) dále posílit pravomoci tohoto orgánu, o němž se často hovořilo jako o jakémisi „zárodku“ evropské prokuratury. Závěry Rady prozatím hovoří o potřebě dále vyjasnit a také posílit pravomoci zástupců jednotlivých členských států Eurojust, konkrétní změny prozatím dohodnuty nebyly, hovoří se o stanovení jakéhosi kodexu „minimálních pravomocí“ sboru.

2.5 LISABONSKÁ STRATEGIE

11. prosince vydala Komise každoroční zprávu o stavu naplňování Lisabonské strategie. Soustředovala se přitom zejména na jeden z hlavních cílů revidované strategie, kterým je „lepší regulace“, tedy legislativní stránka plnění, a to ze strany členských států.

Zpráva přitom konstatovala, že většina členských států zaostává v pečlivosti prověřování a analyzování dopadů nových legislativních návrhů z hlediska „tří dimenzí Lisabonu“, kterými jsou ekonomika, sociální oblast a vliv na životní prostředí. Mezi státy, které podle vydané zprávy plní tento „závazek“ relativně nejlépe, jsou jmenovány Rakousko, Dánsko, Německo, Irsko, Nizozemí a Velká Británie, u ostatních zpráva zdůrazňuje stále ještě „velký prostor ke zlepšení“.

ČR a „lepší regulace“

Za zaznamenání stojí, že Česká republika byla v příslušné zprávě pochválena za to, že jako jediná z členských zemí vypracovala v průběhu roku 2007 celkovou strategii pro lepší regulaci (Polsko a Lucembursko byly naproti tomu jako jediné členské státy pochváleny za zlepšení v naplňování národních programů pro zjednodušování legislativy).

Vzhledem k charakteru Lisabonské strategie a procesu jejího plnění, v němž jsou každoročně konstatovány velké rezervy, se může toto ocenění ČR zdát jako relativně méně významná událost, zástupci ČR se ovšem i při vyjednávání Lisabonské smlouvy projevovali jako obhájci zlepšování a hlavně snižování legislativního břemene kladeného ze strany EU na členské státy.

Pokud jde o oblast jednotného trhu, zde zpráva Komise poněkud diplomaticky konstatovala jeho úspěch jako základ růstu a prosperity v EU, přičemž podotkla, že je třeba plně využívat potenciál rozšířené Unie. Snad tato poznámka zahrnuje i poukaz na existující bariéry volnému pohybu pracovních sil a služeb (přechodná období vůči EU-10 ze strany Německa či Rakouska).

Čtyři priority pro tříleté období

Čtyřmi prioritami vyhlášenými pro období 2008–2010 by měly být: ekonomika založená na znalostech, podpora podnikatelského prostředí, podpora inovací a výzkumu, včetně zajištění plného připojení školních zařízení na internet v rámci členských států do roku 2010 a zajištění internetového spojení pro minimálně 30% populace členských států (v této oblasti lze říci, že ČR náleží k nadprůměrným členům EU) a stále zdůrazňovaná oblast energetiky, která má

zahrnovat snahu o boj s klimatickými změnami, o úspory energie při provozu veřejných budov a zařízení a zajištění propojení a liberalizace energetických trhů.

Některá témata tedy obligátně zůstávají de facto již od roku 2001 nezměněna (ekonomika založená na znalostech), jiná jsou zdůrazňována s větší naléhavostí, i když bez závazných požadavků, spíše v deklaratorní rovině (energetika a související oblasti).

Hodnocení naplňování Lisabonské strategie v podobě strategické zprávy Komise bylo projednáváno také na prosincovém summitu Evropské rady, a to v souvislosti právě se snahou Komise narýsovat pro následující tříleté období nové integrované směry pro naplňování strategie.

Také podle závěrů Evropské rady by se členské státy měly soustředit na pokrok především v oblastech podpory výzkumu, inovací, malých a středních podniků, modernizace administrativy, vzdělávání či udržitelnosti hospodaření s veřejnými financemi. Obligátním tématem v souvislosti s Lisabonskou agendou je „flexicurity“ či sociální inkluze, v souvislosti s hlavními trendy politických a legislativních témat projednávaných v současnosti na úrovni EU zpráva Komise i závěry Evropské rady konstatují také nutnost věnovat pozornost oblasti energetiky.

Lisabonská strategie a její budoucnost by měly být výrazněji diskutovány na jarním summitu Evropské rady v roce 2008, během posledního summitu roku 2007 tuto tematiku zastínil podpis Lisabonské smlouvy a připravované změny primárního práva.

Hlavními tématy by přitom měly být situace finančních trhů v EU, flexicurity a analýza pracovních trhů v souvislosti s naplňováním tohoto konceptu, v této souvislosti jde především o „populární“ téma dialogu se sociálními partnery a jejich inkluze do veškerých debat probíhajících na poli sociální politiky a politiky zaměstnanosti.

2.6 ROZŠIŘOVÁNÍ EU

Turecká otázka

Rozšiřování EU na východ je neustále debatované téma, týká-li se to Turecka, je tomu tak dvojnásob. Evropská politika vůči Turecku trvá několik desítek let a dosažení cíle je v nedohlednu. Tureckému členství v Unii není nakloněna Francie, ani Německo, podporuje jej ale Velká Británie.

Listopadová hodnotící zpráva turecké transformace vydaná Komisí podtrhuje pokrok, který tato muslimská země dělá, ale kritikou také nešetří. Týká se to převážně lidských práv a kyper-

ské otázky. Nicméně, v prosinci budou otevřeny další dvě vyjednávací kapitoly, a to ochrana spotřebitele a zdraví a kapitola trans-evropské sítě. EU si slibuje, že tento krok bude tureckou vládu motivovat k dalším reformám.

Skupina „moudrých mužů (a žen)“

Otázka tureckého členství v Unii přivedla francouzského prezidenta Sarkozyho (do jisté míry) na myšlenku vytvořit skupinu „moudrých mužů“, která by se zabývala budoucností EU v horizontu roku 2020–2030.

Mnoho poslanců EP, členů Komise a vlád se obávalo, že tato iniciativa povede k vymezení hranic Unie, a tedy nepřijetí Turecka.

Nakonec vznikne tzv. „reflection group“, která nedostane mandát hodnotit otázku rozšiřování Unie. Na prosincovém summitu Evropské rady byl předsedou této skupiny zvolen Felipe González, bývalý španělský premiér. Skupina bude mít 9 členů, mezi něž patří např. bývalá lotyšská prezidentka Vaira Vike-Freiberga, začne pracovat příští rok a svojí zprávu předloží v roce 2010. Skupina se má zabývat potenciálními otázkami, na které bude muset EU v budoucnu reagovat. Mnoho politiků je k tomuto projektu skeptických; Evropský parlament to nepovažuje za svoji prioritu.

2.7 VNĚJŠÍ VZTAHY EU

Summit EU-Čína

Již po desáté se uskutečnil summit Evropské unie a Číny, tentokrát 28. listopadu v Pekingu za účasti předsedy Komise José Manuela Barrosa, komisaře pro obchod Petera Mandelsona, Joaquín Almunia, komisaře pro hospodářské a měnové záležitosti, nebo portugalského premiéra José Sócrata; čínskou delegaci vedl předseda vlády Wen Jiabao.

Legislativní a politické pozadí

V posledních letech se vztahy mezi EU a Čínou značně zlepšily. Evropská unie je největším obchodním partnerem Číny. V roce 2004 bylo navázáno strategické partnerství, o tři roky později pak nová dohoda o partnerství a spolupráci (PCA), která se týká celé řady bilaterálních vztahů včetně těch politických.

Obsah jednání

Čelní představitelé se zabývali aktuálními tématy jakými jsou: klimatické změny, energetická bezpečnost, nešíření zbraní, vývoj v Africe, na

Blízkém východě a v Barmě. Přesto, hlavní pozornost byla zaměřena na spolupráci v oblasti trhu.

Hlavním tématem je rostoucí obchodní deficit, tedy celková hodnota importovaného zboží – mezi EU a Čínou – překračuje hodnotu zboží vyvezeného. Za prvních osm měsíců tohoto roku se jednalo o přebytek 70 mld. euro a někteří zákonodárci předpokládají, že dojde až ke zdvojnásobení, což vede ke stále silicím volání politiků zavést omezení na dovoz z Číny.

Podle slov předseda Komise Barrosa přispívá tento problém k celkovému strachu Evropanů z globalizace a potenciálu rostoucí čínské ekonomiky a stává se také novým politickým tématem.

Podle evropských leaderů jsou kořeny toho problému v čínské politice udržování stability čínské měny yüan ve vztahu k ostatním měnám, které je až o 20–25 %. To znamená, že Čína může do EU vyvážet relativně levné zboží, narozdíl od EU. Komisař pro obchod Mandelson argumentoval, že silnější yüan by byl pro čínskou ekonomiku přínosem, nicméně, Čína se obává, že by razantnější změny znamenaly nezaměstnanost a nestabilitu na trhu. EU se snažila přesvědčit Peking, že je v čínském zájmu potlačovat inflaci a vyrovnat její rapidní ekonomický růst spíše domácí poptávkou nežli vývozem.

Euro je pod tlakem ze dvou stran. Téměř každý týden posiluje nejen vůči čínské měně, ale také dolaru, což činí americký export do Číny levnější než evropský. Po jednání centrálních bank obě strany dospěly k závěru, že podniknou nutné kroky k zamezení velkých výkyvů na měnovém trhu a přispějí k vyrovnání globální nestability. Nicméně, čínský premiér Wen Jiabao oznámil již při setkání s francouzským prezidentem Sarkozym o pár dní dříve, že Peking bude v reformách své měnové politiky postupovat svým tempem a nezavázal se tak k žádným konkrétním krokům. Na druhou stranu, Sarkozymu byly přislíbeny kontrakty pro francouzské firmy v hodnotě 23 mld. euro a podpora investic v regionu, jelikož Francie v investicích i díky posilujícímu euro zaostává např. za Německem.

Kritika Číny

Čína je svými obchodními partnery kritizovaná také za nefér bariéry vůči zahraničnímu zboží (dumping, subvencované zboží) a za masivní zneužívání práva na duševní vlastnictví a nízkou kvalitu některých svých vývozních produktů. Týká se to zejména kvality potravin. Nicméně, zástupci EU na summitu také odsouhlasili půjčku ve výši 500 mil. eur na 25 let na boj proti klimatickým změnám a snižování emisí, jejichž je Čína velkým producentem. EU se vyjádřila kriticky k tchajwanskému referendu o ne-

závislosti této provincie, kterou Čína považuje za svojí nedílnou součást.

Summit EU-Indie

Summit Evropské unie a Indie se uskutečnil 30. listopadu v indickém Dillí.

Evropská delegace byla vedena portugalským premiérem José Sócratem a předsedou Komise José Manuelem Barrosem, Indii zastupoval předseda vlády Manmohan Singh.

Obsah jednání

Na pořadu jednání byly otázky ekonomického partnerství, klimatických změn, energetické bezpečnosti, jednání WTO, regionální spolupráce (Jihoasijská asociace pro regionální spolupráci SAARC), situace v Africe, Pákistánu a na Blízkém východě. Obě strany se shodly na spolupráci v prosazování lidských práv.

Vztahy EU a Indie se za poslední roky velice zintenzivnily. Obchodní výměna s EU se zvýšila z 4,4 mld. euro v roce 1980 na 46 mld. euro v roce 2006. Podle EK představuje export EU 27 s Indií 2,1 %. Největšími obchodními partnery Indie zůstávají Německo, Velká Británie a Belgie.

Obě strany podepsaly Memorandum porozumění na rok 2007–2010, ve kterém se EU zavázala poskytnout Indii 260 mil. euro na pokrytí zdravotní, vzdělávací, občanské, akademické a kulturní spolupráce. Tyto prostředky také poslouží k implementaci Společného akčního plánu EU-Indie, který bude znovu přehodnocen příští rok. EU také poskytne 7 mil. euro na založení Evropského obchodního a technologického centra se sídlem v Dillí, které si klade za cíl podporovat spolupráci v této oblasti mezi oběma stranami.

Summit EU-Afrika

Summit Evropské unie a Afriky provázelo napětí. Portugalské předsednictví měsíce před summitem zvažovalo, jak diplomaticky obejít pozvání prezidenta Zimbabwe Roberta Mugabeho, jehož vládu většina států západního světa odmítá a označuje za diktaturu. Unie sama uvalila na Zimbabwe už před lety sankce, které mimo jiné zakazují udělovat víza vysokým představitelům zimbabwské vlády včetně prezidenta. Prezident musel být nakonec pozván, aby se summit vůbec konal a nebyl bojkotován ostatními africkými leadery.

Summit EU-Afrika proběhl ve dnech 7.–9. prosince v Lisabonu. Po osmi letech se tak na jednom místě sešli představitelé nejvyspělejších a nejchudších států světa.

Obsah jednání

V napjaté atmosféře se projednávaly podmínky obchodu mezi Evropou a Afrikou, klimatické změny, imigrace a porušování lidských práv nejen v Zimbabwe. Přesto, několik desítek poslanců v Evropě a Africe zabývající se lidskými právy kritizovalo organizátora summitu za to, že se mezi hlavními body agendy nevyskytla krize v Darfuru, která stála přes 200 tisíc životů a představuje selhání politiky obou kontinentů. Stejně kriticky se poslanci vyjadřovali i k účasti Mugabeho na summitu.

Většina evropských státníků však Mugabeho ignorovala, portugalský premiér Socrates jej přivítal s rukama za zády. Otevřeně současnou situaci v Zimbabwe kritizovala německá kancléřka Merkelová, podle níž tamější situace poškozují obraz nové Afriky. Stejně kriticky se vyjadřoval předseda Evropské komise Barroso. Někteří evropští státníci pak na protest proti účasti Mugabeho na summitu nedorazili, mezi nimi britský premiér Brown anebo český premiér Topolánek (Británie vyslala níže postaveného diplomata, Česko pak ministra zahraničí). Několik afrických představitelů se postavilo na stranu Mugabeho a odmítlo právě evropskou lekci o lidských právech. Prezident Ghany a současné Africké unie John Kufuor poděkoval portugalskému předsednictví, že tento summit zorganizovalo. Poté krátce rekapituloval historické vztahy Evropy a Afriky, sahající od dob otrokářství přes kolonialismus až po apartheid, a zdůraznil, že je nutné vytvořit nové partnerství mezi oběma kontinenty, které se vzájemně potřebují. Základem nové dohody o ekonomickém partnerství mají být nové obchodní podmínky a nižší tarify. Ke konci roku vyprší lhůta WTO upravující obchodní vztahy mezi Evropou a Afrikou plynoucí z její historie. Státy jako Velká Británie, Francie, Belgie nebo Portugalsko přiznávají svým bývalým koloniím značné výhody, které WTO pokládá za ilegální. Nové smlouvy by znamenaly bezcelní podmínky pro většinu afrického dovozu a současně postupnou liberalizaci a otevírání afrického trhu Evropě, což by podle mnohých kritiků mohlo vést k devastaci africké ekonomiky, která by nebyla schopna čelit evropské konkurenci. Asi jen polovina z afrických států podepsala prozatímní dohody týkající se zboží, ve které se EU zavazuje zachovat jejich privilegia. Nejchudším zemím zůstane přístup na Evropský trh, avšak několika bohatším státům jako je Senegal nebo Namibie hrozí, že podíl na trhu ztratí, což by pro ně mohlo mít katastrofické následky.

Podle Barrosa je nutné, aby se Afrika postupně začleňovala do globálního trhu a stávala se obchodním partnerem, ne pouhým příjemcem pomoci. Za posledních třicet let totiž africký podíl na světovém

exportu klesl z 2.1% na 0.9%, což je důkaz, že současný systém nefunguje. Dohoda o ekonomickém partnerství (EPA), která měla zahrnovat až 72 států Afriky, Pacifiku a Karibiku, však nakonec podepsána nebyla.

Druhou důležitou změnou ve vztazích EU a Afriky je stoupající role Číny na tomto kontinentu. Rostoucí čínská ekonomika z Afriky nakupuje převážně ropu a další suroviny, což představuje až třetinu její spotřeby.

Evropa, jejíž čtvrtinové dodávky ropy pocházejí z Ruska, by také ráda rozložila svoje energetické zdroje. Čína zaplavuje Afriku levným zbožím, masivními půjčkami investicemi do infrastruktury. Zahájila strategii „pomoc za ropu“ a je v současnosti největším věřitelem v Africe a její nespornou výhodou je koloniální nezátíženost. Přestože je Evropa jako celek stále největším ekonomickým partnerem Afriky, Čína se brzy dostane do čela mezi národními ekonomickými partnery. V minulém roce vzrostl jejich vzájemný obchod o 40 %.

Nakonec zástupci 27 evropských a 53 afrických zemí podepsali dohodu o strategickém partnerství mezi EU a Afrikou, která obsahuje řadu cílů v oblastech, jako je rozvoj, bezpečnost nebo energetika a životní prostředí.

Kosovská otázka

Druhá polovina listopadu přinesla kolaps čtyřměsíčních přímých jednání o budoucím statusu Kosova na úrovni zástupců představitelů autonomní oblasti usilující o samostatný stát a Srbska. Srbská strana nadále trvá na zachování Kosova v rámci autonomního statusu jako součást srbského státu, zavázala se však nepoužít sílu k možnému zabránění osamostatnění kosovského území a k jeho násilnému udržení v rámci Srbska, i když je sledováno povolání záloh armády do pohotovosti v souvislosti s možným vyhrocením situace v případě, že by se kosovští představitelé pokusili do května 2008 jednostranně vyhlásit samostatnost a pokusit se o odtržení území. Je možné říci, že k určité zdrženlivosti do značné míry přispívá i probíhající negociační proces o přiblížování Srbska možnému členství v EU, situaci však lze označit za napjatou, což ilustruje i rozhodnutí NATO o početním navýšení jednotek KFOR především v tradičně neklidné severní části oblasti. Rozhodnutí o jednostranném vyhlášení samostatnosti by přitom mohla nová kosovská vláda podniknout již v lednu 2008, s implementací v květnu 2008. Kosovská strana se k takovému kroku zdá být prozatím poměrně odhodlána, pokud ji na mezinárodní scéně podpoří právě EU a USA.

Pozice zaangažovaných aktérů

Srbskou stranu v jejím trvání na zachování celistvosti státu podporuje především Rusko, které na půdě Rady bezpečnosti hodlá využít veta v případě prosazení kosovské nezávislosti, v rámci jednání nepřímou poukazuje na hrozbu precedentu a na možnost stejného nárokování nezávislého státu ze strany separatistických oblastí postsovětského prostoru, jakými jsou především sporná území na Kavkaze (jižní Osetie v Gruzii, Abcházie či Náhorní Karabach coby předmět sporu a válečného konfliktu mezi Ázerbajdžánem a Arménií). Nutno přitom podotknout, že ve většině těchto konfliktů ruská strana nefigurovala jako nezávislá a často podporovala buďto přímou vojenskou pomocí či nepřímou jednu z válčících stran.

Úplnou nezávislost Kosova naopak podporují na mezinárodní scéně především USA. EU se prostřednictvím zástupců Komise, jež se účastní jednání, pokouší zachovat jednotný postoj, její pozice k problému je však poněkud ambivalentní, na jedné straně podporuje kosovské nároky na větší míru samostatnosti, která by ústila až v nezávislý stát, na druhé straně však nepřerušila jednání se Srbskem o kandidátském statusu, ačkoli srbská strana důrazně odmítla spojování své možné kandidatury na členství v EU s řešením budoucnosti Kosova. EU se přitom pokouší tlumit hlasy některých členských států, které neprojevují s řešením budoucnosti Kosova v podobě osamostatnění úplný souhlas, je to především Španělsko, které se samo potýká a především v minulosti potýkalo s etnickými problémy a separatistickými snahami, a také Řecko v souvislosti s nedořešenou otázkou řecko-tureckého sporu o status severního Kypru.

OSN v současných jednáních zaujímala coby neutrální arbitr poněkud umírněnější stanovisko nežli obsahoval plán Martiho Ahtisaariho počítající s postupným osamostatněním autonomní oblasti. Toto stanovisko v současnosti respektuje více fakt, že osamostatnění Kosova by se mohlo dostat jednak do rozporu s některými platnými rezolucemi mezinárodního práva vydanými v kosovské otázce (rezoluce č. 1244 z roku 1999), jednak sporný problém možného precedentu a narušení křehké rovnováhy na Balkáně.

Další osud jednání o kosovské otázce

Ztroskotání listopadových jednání každopádně přináší prodloužení určitého období nejistoty jak ve vztahu k budoucnosti Kosova, tak ve vztahu k dalšímu pokračování snah o přibližování balkánských států EU, tak pokud jde o další odpovědnost Unie za budoucnost Kosova.

V této souvislosti je třeba připomenout, že v zemi jsou stále přítomny jednotky NATO udržující vnitřní pořádek i civilní správa pod patronací OSN, od EU se pak zejména očekává možná finanční pomoc, respektive nabídka samostatného procesu přibližování se Unii, nezávislého na Srbsku. Je ovšem otázkou, do jaké míry je EU ochotna převzít za kosovskou otázku větší odpovědnost. V této souvislosti lze připomenout převzetí plné odpovědnosti EU za někdejší misi OSN a NATO v Bosně a Hercegovině, situace v této mnohonárodnosti zemi ovšem nadále není zcela uspokojivá, včetně fungování politického systému založeného na daytonských úmluvách z roku 1995, sama bosenská strana přitom nezřídka poukazuje na to, že EU má ve svém zájmu o region a angažmá ještě značné rezervy a mohla by dělat více, jak z hlediska finanční pomoci, tak pomoci při kontrole dodržování práva či každodenního chodu institucí. Speciální program pro Bosnu a Hercegovinu v rámci strategie EU pro Balkán a jeho nástroje nejsou v tomto smyslu stále označovány za zcela efektivní.

O budoucnosti dalšího angažmá EU v Kosovu jednali na svém posledním zasedání v letošním roce 14. prosince také ministři zahraničí EU v rámci Rady. Kosovská otázka bude i nadále představovat téma mnohostranných rozhovorů jednotlivých stran zaangažovaných do snah o řešení problému. V prosinci nad touto otázkou jednali v Bruselu zástupci členských států EU a NATO, sledovat je třeba také aktivity ruské strany, která poukazuje na hrozbu precedenční situace v případě vyhlášení nezávislosti Kosova vzhledem k výbušné situaci na Kavkaze.

2.8 ZEMĚDĚLSTVÍ**Reforma sektoru vína**

Hlavním tématem posledního zasedání Rady ministrů zemědělství, které se „tradičně“ uskutečnilo těsně před Vánoci, tedy 19. prosince, by měla být kompletace dlouho připravované a vysoce kontroverzní reformy společného trhu EU s vínem.

Již v rámci listopadového jednání Rady byly ze strany Komise učiněny některé úpravy a ústupky ve věci nejcitlivějších a stále přetrvávajících kontroverzí. Jednalo se především o program dobrovolného vyklučování vinic, který má být finančně podpořen (podobně jako v případě někdejší reformy v sektoru cukru restrukturalizace a ukončení cukerné výroby z prostředků zemědělského fondu EAGF) a měl by přispět ke „spontánnímu“ snížení pěstitelských ploch

v EU. Vyklučování by tak mělo snížit produkci a nahradit nákladnou a neefektivní likvidaci vinné produkce prostřednictvím „krizové destilace“ přebytků.

Pozice Komise

Komise ustoupila tlaku členských států pokud jde o požadovanou celkovou plochu, která má podléhat vyklučování. Z původně plánovaných až 400 000 ha došlo k jejímu snížení na necelou polovinu, 175 000 ha. V následujících třech letech má být na podporu tohoto programu věnována částka ve výši téměř miliardy euro, která se bude v jednotlivých letech postupně snižovat, v roce 2009 to má být 460 mil. €, v roce 2010 334 mil. € a v roce 2011 276 mil. €.

Mají být přitom zohledněna specifika jednotlivých států a pěstitelských regionů, přičemž Komise je povinna zastavit podporu programu vyklučování ve státě, v němž již došlo k likvidaci 15 % viničních ploch. Komise tedy zjevně pod tlakem členských států (zejména velkých producentů vína) v rámci této reformy zapojila některé mechanismy, které nebyly přítomny v někdejší reformě cukerného sektoru, což do značné míry způsobilo její jednostranné destruktivní účinky v některých nových členských státech. Lze se jen dohadovat, zda by podobný postup nenastal i v situaci, kdy by státy EU-10 mohly plnohodnotně vyjednávat o někdejší podobě reformy trhu s cukrem, který byl pro tyto státy strategičtějším sektorem nežli trh s vínem.

V duchu ne vždy příliš logické politiky EU, která v oblasti zemědělství podporuje přirozeně znevýhodněné oblasti nad pěstitelsky vhodnými, se vyklučovací program nemá tolik dotknout horských či svazitých oblastí (zde má být vyklučování zastaveno již při likvidaci 3 % viničních ploch). Lze tedy očekávat, že vůči pěstování vína na svazích rakouských Alp bude vyklučovací program „milosrdnější“ nežli v případě Provence či jižní Moravy.

Přetrvávající sporné body

Další diskutovanou kapitolou je označování vín či přechod části plateb z prvního pilíře do pilíře podpory venkova v rámci tzv. modulací, které jsou povinnou součástí systému jednotné platby na farmu (SPS).

Vinařství je považováno za citlivý sektor, kterému se tyto úpravy v rámci specifického platebního zacházení prozatím vyhýbaly.

Pro prosincové jednání Rady nadále zůstávají k vyjasnění otázky povolení doslazování vína cukrem (nejcitlivější otázka z pohledu moravských vinařů a dalších producentů severních částí zóny B) a liberalizace práv na výsadbu po roce 2010, kdy má skončit současné moratorium.

Zástupci některých členských států poukazovali na nelogičnost a možné destruktivní působení navrhovaných kroků: vyklučovací program povede k ničení stávajících vinic, zatímco liberalizace práv na výsadbu podpoří naopak novou výsadbu v jiných oblastech.

Je tedy otázkou, zda se všechny tyto problémy skutečně podaří vyřešit v rámci jednání Rady do konce roku 2007 (dle původních představ portugalského předsednictví a přirozeně též Komise), anebo dojde k přenesení některých z nich ještě do dalšího roku.

Střednědobá revize SZP – „health check“

Poslední letošní zasedání Rady ministrů zemědělství ve dnech 19. prosince by mělo proběhnout také ve znamení diskuse připravované střednědobé revize SZP. Sílí přitom poměrně předpokládané hlasy, poté co Komise v listopadu zveřejnila první návrhy týkající se podoby budoucí dílčí reformy, že by konkrétní legislativní řešení měla být navržena a také přijata v rámci Rady ještě před skončením francouzského předsednictví, tedy do konce roku 2008.

Zejména francouzští zástupci v Radě, ale i v rámci Komise (DG pro zemědělství) se přiklánějí k variantě, že by střednědobá revize měla být zakončena ještě před rokem 2009, tedy předtím, než se předsednictví v Radě ujme Česká republika. ČR by tak mohla pravděpodobně ovlivnit budoucí podobu reformy pouze skrze konzultace probíhající v rámci skupinových jednání tří předsednických zemí (Francie, ČR, Slovinsko) při přípravě programu priorit, zde si však nelze dělat větší iluze o tom, že by se v rámci těchto konzultací podařilo detailněji ovlivnit konkrétní podobu návrhů, které budou vycházet z Komise a budou projednávány za slovinského a francouzského předsednictví v Radě. Francouzští zástupci se přitom netají snahou o zachování dominantní pozice při těchto jednáních.

Legislativní pozadí

Dle stanoviska Komise, která projednávala prezentovanou zprávu o předběžné podobě „health check“ společné zemědělské politiky se zástupci členských států na přelomu listopadu a prosince, by mělo dojít k prezentaci konkrétních legislativních návrhů v květnu 2008. Důležité přitom je, že tyto návrhy a střednědobá reformy SZP by neměly ovlivnit pouze období bezprostředně následující v letech 2009–2013, ale měly by se zabývat také otázkou budoucnosti a financování sektoru po roce 2013, tedy v rámci nové finanční perspektivy.

Již teď je jasné, že SZP budou čekat v tomto období větší změny v souvislosti s požadavky WTO na úplné odstranění vývozních subvencí, ukončení přetrvávajících plateb svázaných s množstvím produkce v jednotlivých dílčích sektorech a jejich maximální převedení do režimu plateb přímých, stejně jako možné modifikace systému přímých plateb a jeho legislativních podmínek (cross-compliance). Legislativní změny diskutované v rámci health check tedy není možné považovat v rámci sektoru SZP za zcela bezvýznamné.

Důvody pro uspěšení „health check“

Další důvod pro dokončení schvalování legislativy health check nesouvisí tolik s pozicí Francie jako důležitého aktéra SZP, který by se měl po roce 2013 pravděpodobně též zařadit spíše mezi plátce nežli čisté příjemce v systému zemědělských plateb a mohl by tedy začít hájit poněkud odlišnou pozici než doposud (jak naznačují některé projevy prezidenta Sarkozyho), jako spíše s pozicí Rady coby orgánu rozhodovacího mechanismu EU. Lisabonská smlouva počítá po 1. lednu 2009 s převzetím spolurozhodovací odpovědnosti ze strany Evropského parlamentu také za oblast SZP, včetně regulace trhů, a rovnocenné pozice v rozpočtové proceduře i pokud jde o výdaje na SZP, včetně I. pilíře. Pokud by byly příslušné legislativní návrhy přijaty ještě před koncem roku 2008, zachovala by si Rada v tomto rozhodovacím procesu dominantní postavení. Objevují se proto i argumenty, že přesunem health check na rok 2009 by došlo k oslabení celého procesu právě nutným zapojením EP do veškeré projednávané legislativy v této oblasti, a to právě v období, kdy bude EP již funkčně ochromen předvolební dobou na jaře 2009.

Prozatímní návrhy Komise ve světle jednání Rady

Již ve dnech 26.–27. listopadu 2007 došlo na zasedání Rady ministrů k prezentaci pozic jednotlivých členských států ke sdělení Komise k přípravě Health Check.

K nejdůležitějším otázkám náleží především: (1) Zjednodušení SPS, především doprovodné legislativy, je přitom otázkou, zda dojde ke zjednodušení existujících norem cross-compliance, anebo dokonce k úplnému odstranění některých těchto norem; (2) Úplný decoupling (zrušení některých pozůstatků dotací spjatých s kvantitou produkce), v rámci pozic členských států však trvá snaha zachovat tyto podpory především v chovech skotu pro „znevýhodněné“ oblasti LFA (pozice Francie, Finska, Rakouska); (3) Nastavení stropů pro přímé platby ve snaze omezit přímé platby pro velkokapacitní producenty (obavy ze snížení konkurenceschopnosti, sociálních problémů či administrativní zátěže však zde vzhledem ke struktuře její zemědělské výroby akcentuje i ČR); (4) Revize nástrojů regulace trhů s poukazem na to, že je třeba vyvodit důsledky ze současné situace (rostoucí ceny obilovin, mléka a mléčných produktů); (5) Postupné odstranění mléčných kvót, zde je většina států pro, pouze některé akcentují problémy pro znevýhodněné regiony (opět Francie, Finsko, Rakousko); (6) Reakce na environmentální problémy a další finanční programy pro řešení těchto otázek; (7) Další zvýšení modulace pro podporu rozvoje venkova (toto řešení podporují Velká Británie, Švédsko či Dánsko, proti jsou např. Francie, Španělsko, Irsko, zdůrazňující komplementaritu obou pilířů a nesouhlasící s dalším posilováním II. pilíře (podpora venkova) na úkor prvního (tradiční podpora produkce).

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹**Plenární zasedání ve dnech 28. – 29. listopadu 2007**

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva Kallenbachové týkající se kontroly nabývání a držení zbraní (A6-0276/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	360	5	3	0	11	0	4 posl. ODS nepřítomni
Leinenova zpráva týkající se statutu politických stran na evropské úrovni a pravidla pro jejich financování (A6-0276/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	538	0	74	5	10	0	4 posl. ODS nepřítomni
Leinenova zpráva týkající se chválení Listiny základních práv Evropské unie Evropským parlamentem (A6-0445/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	534	0	85	7	21	0	2 posl. ODS nepřítomni
Christensenova zpráva týkající se společné zásady týkající se flexicurity (A6-0446/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	496	7	92	0	49	0	2 posl. ODS nepřítomni
Costova zpráva týkající se nové politiky EU v oblasti cestovního ruchu: posílení partnerství pro cestovní ruch v Evropě (A6-0399/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	536	0	58	7	22	0	2 posl. ODS nepřítomni
Lipietzova zpráva týkající se obchodu a změny klimatu (A6-049/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	29. listopadu 2007	541	0	46	5	19	0	4 posl. ODS nepřítomni

Plenární zasedání ve dnech 10. – 13. prosince 2007

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva van den Burgové týkající se dočasného ustanovení pro sazby DPH (A6-0469/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. prosince 2007	582	8	9	0	25	0	1 posl. ODS nepřítomen
Mulderova zpráva týkající se přímých podpor pro zemědělství (SZP) a podpor pro rozvoj venkova (EZFRV) (A6-0470/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. prosince 2007	635	8	21	0	13	0	1 posl. ODS nepřítomen
Golikova zpráva týkající se informačního a propagačního opatření na podporu zemědělských produktů (A6-0461/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. prosince 2007	549	2	26	1	16	5	1 posl. ODS nepřítomen
Castiglionova zpráva týkající se společné organizace trhu s vínem (A6-0477/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. prosince 2007	494	1	115	7	84	0	1 posl. ODS nepřítomen
Adamouova zpráva týkající se spolupráce mezi Agenturou Evropské unie pro základní práva a Radou Evropy (A6-0443/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	13. prosince 2007	501	4	51	0	10	4	1 posl. ODS nepřítomen

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

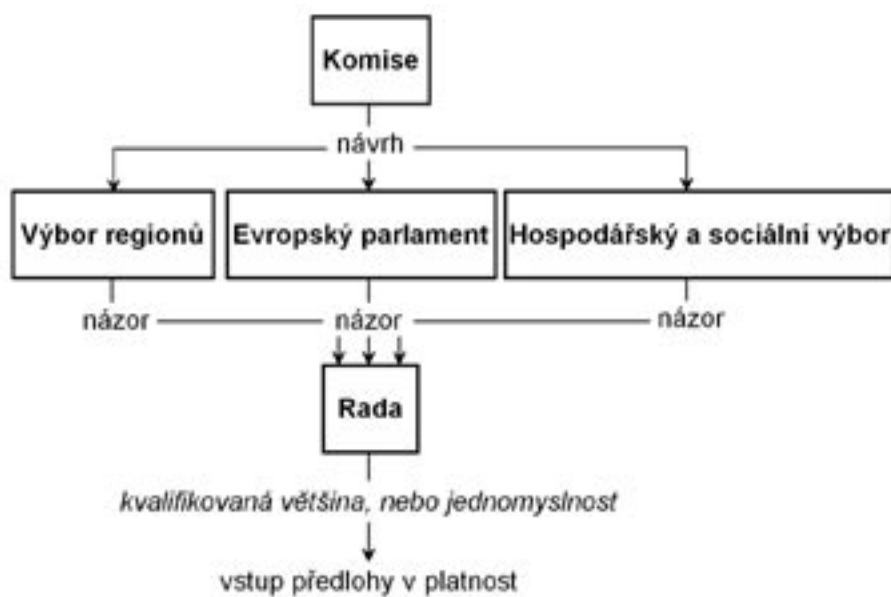
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

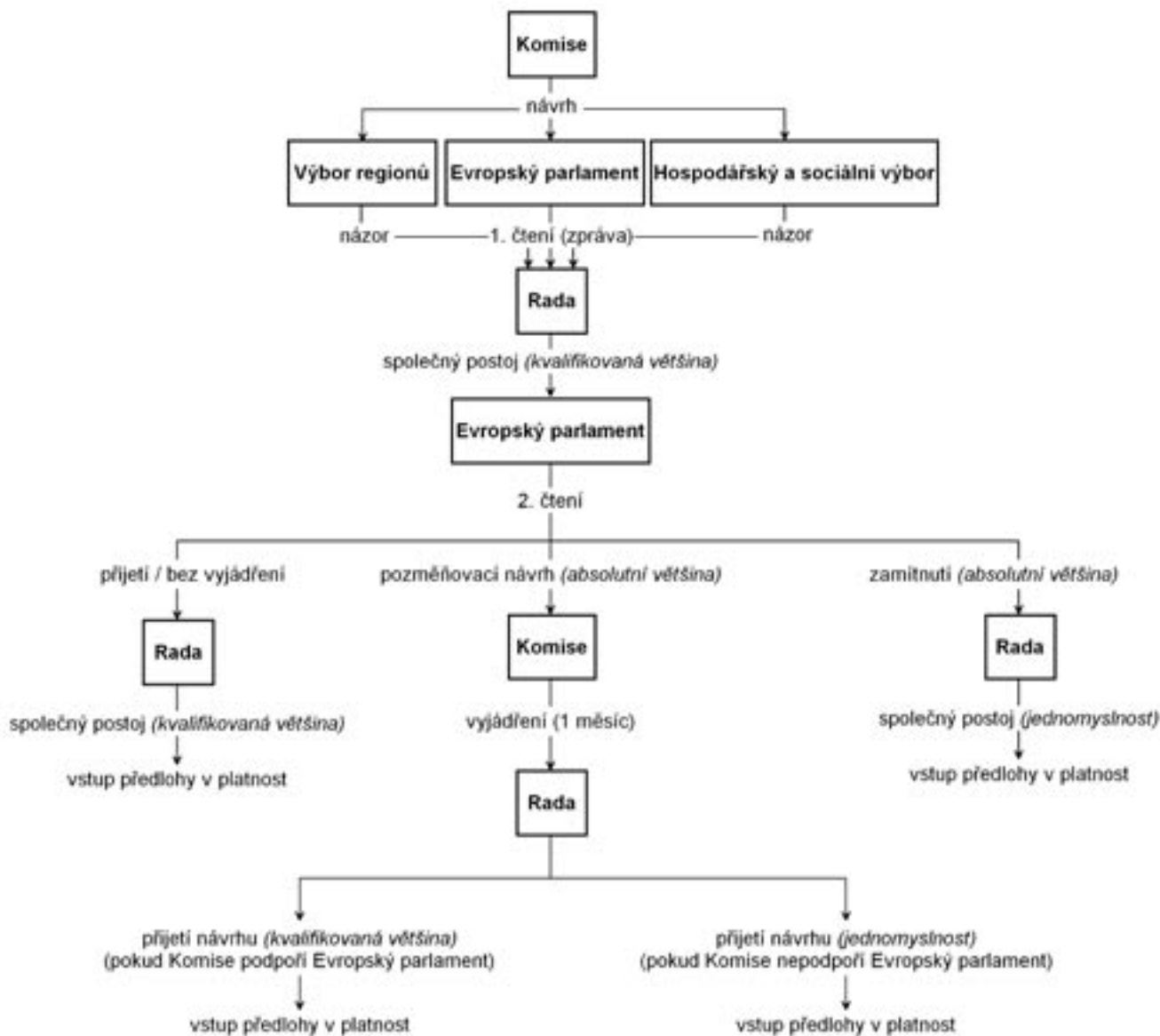
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

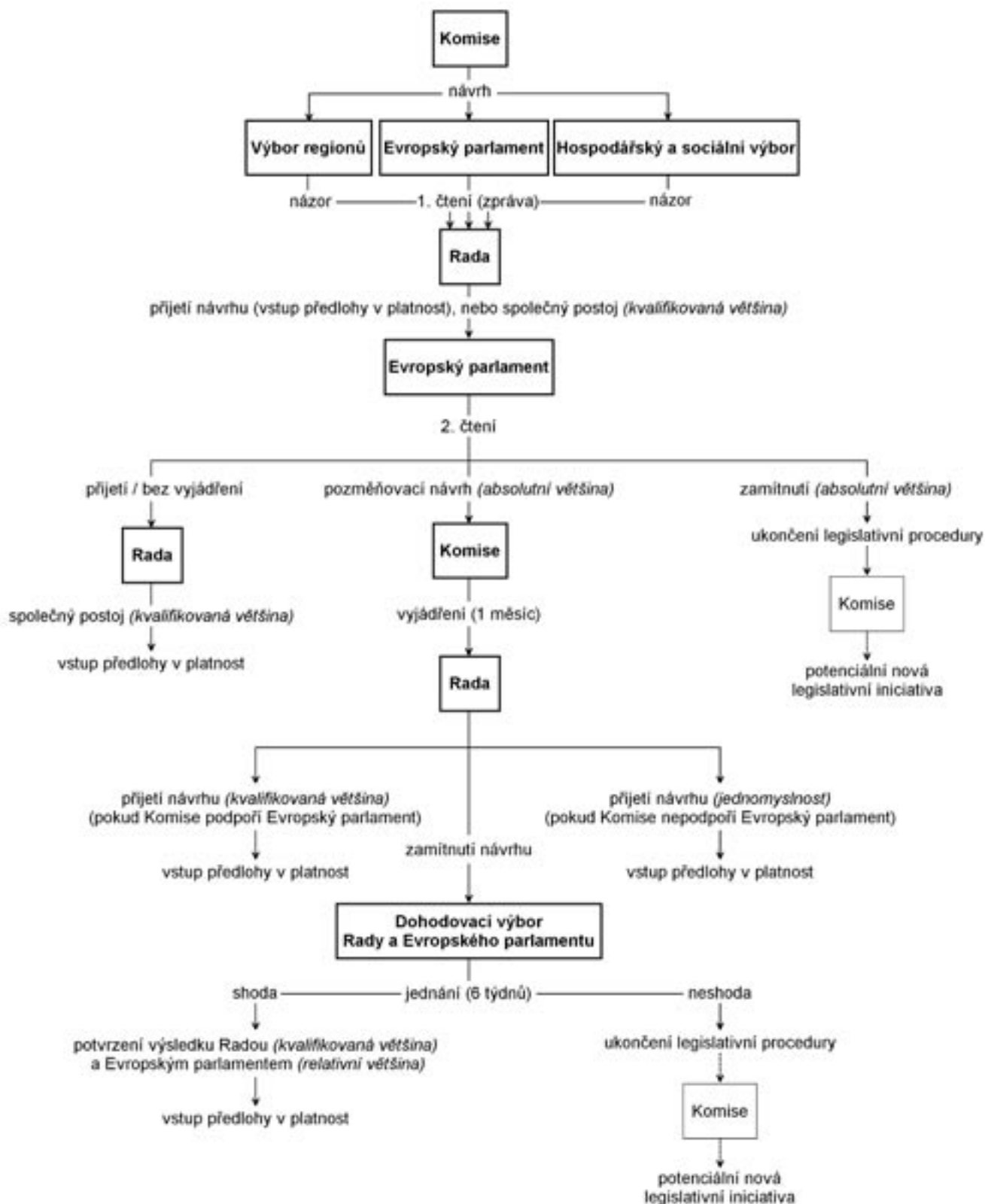
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

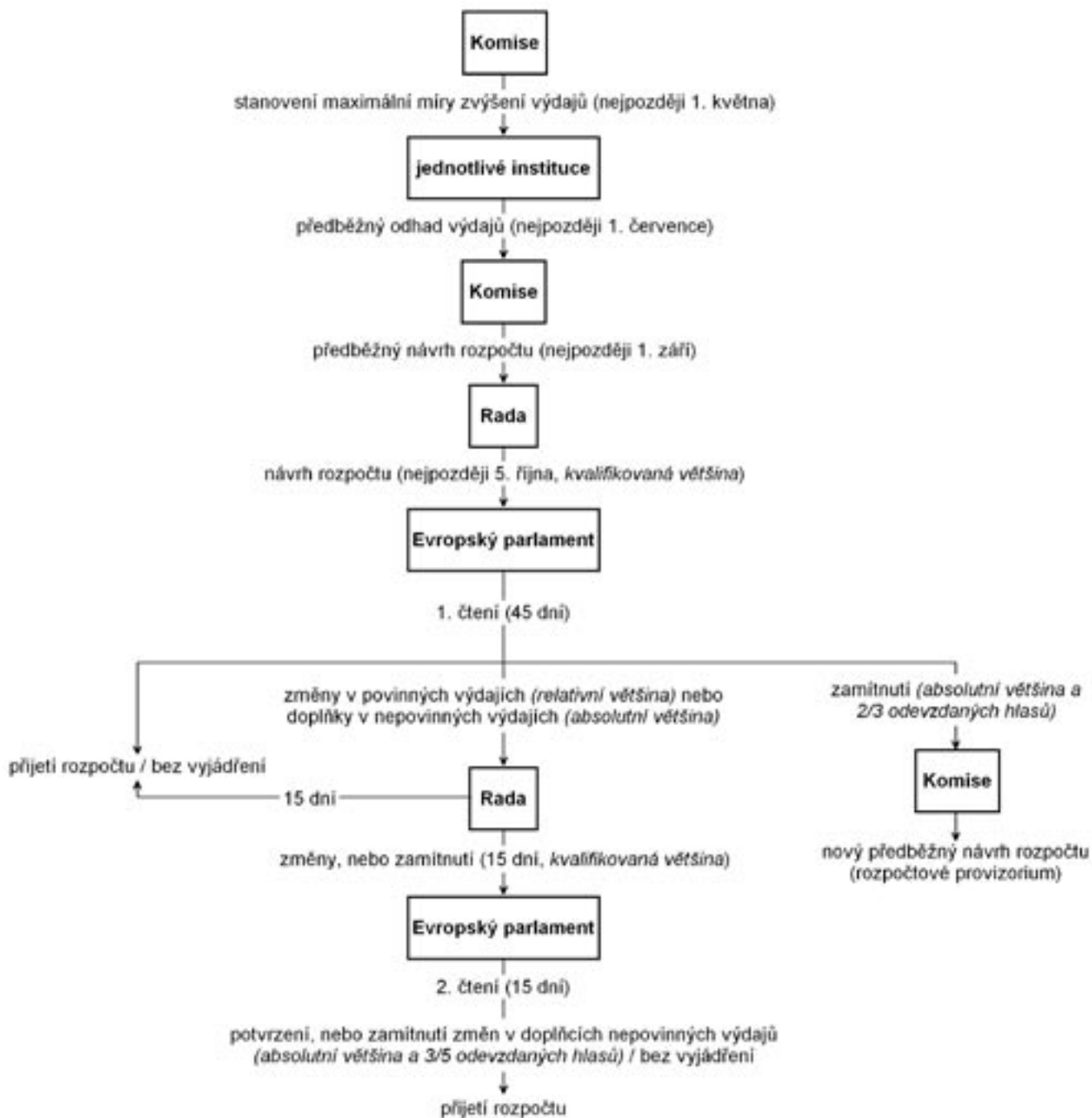
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.